

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, vasárnap 1922. szeptember 3.

240. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hététnégy dében
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-56, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lobach-palota)

Döntés után

Megfeszült a várakozás, gyűlt az izgalom, testesedett a türelmetlenség, amivel a világpolitika — s a világpolitika ma mindennapi kenyerünk sorsa — legújabb problémájának döntése elé nézett Európa csodától és biztonságától elszakított népe, Megint feszült izgalom, megint döntés, megint kijózanodás, megint megrázkódás — és megint minden hiába. Kinek szolgál javára mindez? Kinek lesz ennek révén nagyobb karaj kenyere és nyugodtabb éjszakai álma? Talán csak a két premiernek, aki cselekedett s az őt urnak, aki döntött.

Mi, az önrendelkező nép, a demokrácia világában, melyben a parlamentarizmus intézménye biztosítja a népképviselőnek, tehát a nép képviselőnek befolyását az államügyek vitelére, mi játszhatjuk tovább életünk és sorsunk végső értelmét kutató barkochbankot. Mi csak utána szagláshatunk az eseményeknek, az ő dolgok a cselekvés, a miénk a szemlélődés passzivitása.

Fontolgassuk hát, mi is történt voltaképpen?

Ugy látjuk, hogy a Londonban megrepedt fazekat most Párisban megdrótozták. De addig jár a korszak konferenciára, míg egyszer eltörik. Most még sikerült az antant szétszakadását megakadályozni. Németországnak ígérték haladékat a főhatalmak s a maguk szövetségének adtak. Az antant a Németországnak nyújtott halasztással önmagának adott *respiron*-t nyilván abban a megfontolásban, hogy amíg a beteg lélekezik, addig van némi remény, hogy életben marad. Londonban is, Párisban is úgy vélik, hogy az idő nekik fog dolgozni. De éppen mivel homlokgyeenes ellentétet remél mind egyikük az időtől, az idő nem fogja meghozni egyiknek sem a kívánt eredményt. Lloyd George, aki még mindig reménykedik abban, hogy Amerika segítségével lehetséges lesz Németországot az európai gazdasági regeneráció érdekében megmenteni, mindvégig ragaszkodni fog londoni főfogásához: Poincaré pedig mákacsul a Rajna-vidékre szegzi a tekintetét s nem fog engedni. Az antant belső strukturáján tehát, amely London óta nagyfokú fölzulást mutat, aligha történik változás. A hid, amelyet Belgium rögtönzött a két ellenséges part között, aligha fogja kibírni azt a megterhelést, mellyel német birodalomnak pénzügyi és gazdasági válságai a legközelebbi hónap alatt meg fogják terhelni.

Mert ezek a válságok nem csupán Németországi, hanem kihatnak egész Európára. A közeledő tél nagy nyomorúságai, az ellátásnak egyre tornyosuló nehézségei, a márka leromlása, az ipari munkásság izgalmai és mozgalmi, az üzemi zavarok, amelyek ennek folytán támadnak, a lefokozott vásárlóképeség — mind ott kővályog a német birodalom fölött, mint viharfelhők, amelyek bármely pillanatban európai zivatarban robbanhatnak ki. S azáltal az antant államai sem nézhetik fődött helyről a felhők tornyosulását. Mégis csak megpróbálnak menedéket keresni. S ha ezt a menedéket nem találják meg egy tető alatt, mindegyikük a maga erőszere alá fog vonulni. Ami természetesen odavezet, ahol Londonban szétmentek. S amiből vaslogikával következik, hogy az antant véglegesen csak akkor mentheti meg önmagát, ha nem a saját, hanem Európa egyetemes érdekei szerint oldja meg mindannyiunk problémáját.

Aki ennél többet lát, annak káprázik a szeme, aki jobbat lát, az gyógyíthatatlan optimista.

A belügyminiszter a jogegyenlőségért

Bíróság elé kerülnek a törvénytörő tisztviselők — Merénylét Spaho ellen — Csökkentik a katonaság létszámát

— A belpolitika hírei —

Timotievics Koszta belügyminiszter legutóbb — amint megirtuk — szigorú rendeletben tiltotta meg a rendőri hatóságoknak a letartóztatottak tetleges bántalmazását. Most egy újabb rendeletben az *állampolgárok jogegyenlőségének tiszteletbentartását* rendeli el a belügyminiszter.

Az új rendelet főbb vonásaiban a következők pontokat tartalmazza: Elrendeli a belügyminiszter, hogy *valamennyi hatóság, állami ügy mint közigazgatási (rendőri), minden ügy elintézésénél és a törvények alkalmazásánál szigorúan tartsa magát az alkotmány 4. szakaszában előírt rendelkezésekhez. Minden polgár jogegyenlőséget élvez a törvény előtt. Senki sem helyezhető törvényen kívül, nem szabad semmi különbséget sem tenni vallási, nemzeti, vagyoni, társadalmi vagy bizonyos pártköz tartozandóság szempontjából.*

Az állampolgárnak bizonyos politikai pártköz való tartozása, illetve a pártoktól való távollátása nem ok sem valamely jog elnyerésére, sem pedig annak elvesztésére.

Hogy ez a törvény előtti egyenlőség az egész országban világos kifejezésre jusson, a belügyminiszter a legszigorúbban elrendeli valamennyi hatóságnak, hogy *ez az egyenlőséget minden tekintetben és szavukban, valamennyi hivatalos eljárásukban nyilalt kövessék. Hogy a törvények betartása ismét megerősödjék és hogy az állampolgárok egyenlősége tisztán kikristályosodjék, a belügyminiszter felhívja az idősebb tisztviselőket, a hivatali főnököket, hogy ezen rendelet fontosságát igen tolmácsolják alantasainak és őket annak szigorú betartására inték. Az esetben pedig, ha az illető tisztviselő nem járja el ezen rendelet intenciójá-*

hoz híven, avagy nem őrzi meg az ügyek elintézésénél a teljes pártatlanságát, eljárása jelentendő magasabb hatóságának, illetve az illetékes miniszteriumnak; ahol pedig az illető tisztviselő részéről törvénytörés tapasztalható avagy az állampolgári jogok tiszteletben nem tartása, az büncselekménynek tekintendő és minden lehető el kell követni, hogy az ügy az illetékes bíróság elé kerüljön.

A Spaho csoport tervei

Beogradból jelentik: A muzulmán balszárny alelnöke, Hadzsi-kadi Atif képviselő szombaton Beogradba érkezett és néhány újságíró előtt nyilatkozott a Spaho-csoport működéséről. A klub 6-án Szarajevóban konferenciát fog tartani, amelyen a képviselők beszélőnek agitációs működésükről és megvitájk az ország politikai helyzetét. Határozni fognak a párt magatartásáról a parlament őszi ülésén. A muzulmán pártban az a meggyőződés uralkodik, hogy *összel fontos politikai események fognak lejátszódni bizonyos képviselői csoportok között fennálló erős ellentét miatt.*

Fegyveres támadás Spaho ellen

Beogradból jelentik: A Epocha visegrádi értesülése szerint, ott Spaho és Behmen muzulmán képviselők szeptember elsején nyilvános gyűlést akartak tartani, amit azonban a rendőrhatalóságok nem engedélyeztek. Erre Spaho bizalmas értekezletet hívott egybe. Mikor épen beszélni kezdett, a szomszéd helyiségből 12 szláv *faszista tört be a terembe és revolverekből löttek Spaho felé. A bentlőkök védekeztek és az általános veredésekben főbben megsbesültek. A támadók közül is hárman. A ható-*

ság passzive viselkedett. Csak a veredés után jött be egy csendőr főhadnagy ittasan, aki *kivont karddal a muzulmánokra támadt s többeket megbesített.*

A „Vreme” értesülése szerint másként folyt le az eset, nyilvános gyűlésen a hallgatóság közül *löttek rá Spahora, de a lövés két résztvevőt sebesített meg. Erre a rendőrség a gyűlést feloszlata. Delután három óraker a hatóságok kihallgatták Spahot.*

Csökkentik a hadgyősegek létszámát

Beogradból jelentik: Politikai körökben azt beszélik, hogy *Kumanudi* pénzügyminiszter elutasította a hadügyminiszteriumnak a katonaság élelmezésére szolgáló hiteleinek felemelését. Ezért valószínűleg még az őszi folyamán a kadereknél szolgáló katonaság létszámát csökkenteni fogják.

A szkupstina sürgős összehívását követelik

Beogradból jelentik: Több képviselő a kormányhoz azzal a fölszólítással fordult, hogy a parlamentet a legrövidebb idő alatt hívja egybe. A kormány a jövő hét folyamán fog ezek felett a kívánások felett dönteni.

Lázadások Dalmáciában

Beogradból jelentik: *Miletics* Krszta agrárreform miniszter viszártat Zajecsbárból Beogradba. Kezdeményezésére azonnal miniszteri konferencia ült egybe, amelyen a dalmáciai parasztság elégedetlenségéről tárgyaltak. Dalmácia néhány falujában valóságos lázadás tört ki, amelynek okai a rossz termésben és az éhségben keresendők. A miniszteri konferencia elhatározta, hogy azokat a csendőröket és rendőröket, akik ezen *lázadások* alkalmával az engedelmességet megtagadták, bíróság elé állítják. Referált az agrárminiszter a dalmáciai kiskgazdák elégedetlenségéről is.

György herceg megtagadta az engedelmességet

Beogradból jelentik: György herceg közölte a kormányval, hogy nem hajlandó Nisbe költözni. A kormány ezt táviratilag közölte a királlyal, azonban Marienbadból még nem jött semmiféle hír a király újabb elhatározásáról. A „Tribuna” értesülése szerint vasárnapra várható a király válasza. A király valószínűleg össze fogja hívni a kormány javaslatára a királyi tanácsot, amely dönteni fog a herceg megbüntetéséről. György herceg környezetéből eredő információ szerint a herceg alá fogja vetni magát a koronatanács határozatának.

Városi mézárszék Suboticán

A város le akája szoritani a piac árakat

Már régebben foglalkoztatja a városi tanácsot az a terv, hogy halásági mézárszékot állítson fel. Ezzel egyrészt olcsóbb húst tudna a közönség rendelkezésére bocsátani, másrészt a különböző minőségű hús-lajtlakat lelkiismeretesebben osztályozva, a szegényebb néposztály részére *egészséges*, de lényegesen olcsóbb húst tudna adni.

Ez a terv most a megvalósulás stádiumába került, bár egyelőre csak kísérletet tesz a város. Az ügyvel a szombati tanácsülés foglalkozott. Előbb Karakasevics Gábor rendőrfőkapitány tett jelentést a tanácsnak arról, hogy milyen jól bevált a rendőrség kertgazdaság, amely mellett, hogy a városi alkalmazottakat és a piacot olcsó főzelékekkel látja el, még ingyen is juttat a városi tisztviselők részére főzelékeket, sőt a rendőrség alkalmazottai jelentékeny mennyiségű tengerit is kapnak. Emellett a rendőrség kertgazdasága jövedelmét is hajt és lényegesen hozzájárul a főzelékek piaci árának irányításához.

Ugyanígy mintára fogja most a város a tanácsülés határozata szerint a városi hűsüzemet is felállítani. A városi mézárszék egyelőre kisebb méretű lesz és csupán a városi alkalmazottak részére ad húst. Később be fogják vonni az állami tisztviselőket is és a tanács tervei szerint, ha az üzem prosperálni fog, úgy a városi mézárszékkel annyira kiterjesztik, hogy azt a közönség is igénybeveheti. Már az üzem felállításának kezdetétől fogva azonban a városi tisztviselők által délelőtt 10 óráig meg nem vásárolt húst a nagyközönség rendelkezésére bocsátják.

A városi mézárszék hízott előállítól fog vásárolni és azt azonnal levágatja, később azonban a város maga is akar hízolni. Ezt az üzemet valószínűleg összekapcsolják a rendőrség kertgazdaságával, amellyel együtt nagyobb seréshizlaltot akar a város beállítani. A városi mézárszék már rövidesen megkezdí üzemét.

Külföldi postacsomagok

Elvámolásához nem kell devizaengedély

— Egyverszerűtik a csomagforgalmat —

Halomba tornyosodtak hónapokon keresztül a subotici II. számú postahivatalban a külföldről érkezett csomagok, mert a pénzügyminisztérium a devizarendelőnek a csomagok elvámolására förtélt kiterjesztésével egybenonyultabbá tette a vámérférfást. A címzetek legfőbbje nem tartotta érdekesnek, hogy a kisebb értékű csomagok elvámolásához megszerezze a devizaengedélyt, mert a novisadi devizabizottságnál való eljárás költségei és a fáradság, ami ezzel járt, nem állott arányban a csomagok értékével. Azoknak pedig, akik megkérték a szükséges okmányokat, heteken keresztül kellett várakozniuk az előírt engedélyekre, addig pedig a csomagok száma százával szaporodott a postai raktkárban. Így a rövidlábú rendelet miatt tekintélyes károkat szenvedett a kereskedelem, a tavaszra rendel árunkat csak a nyár végén lehetett megkapni, a kiváltatlan csomagokat pedig tömegesen küldte vissza a posta a feladóhelyre.

Több hónapi állandó panaszok után a pénzügyminisztérium most újabb módosított rendeletet adott ki, amelynek az a célja, hogy egyszerűsítse a postacsomagok elvámolási eljárását.

Az új rendelet szerint a külföldről érkező postacsomagok a jövőben a devizabizottság devizabeszerezési engedélyének bemutatása és a számlának a devizabizottságnál történő előzetes látatamazása nélkül elvámolhatók.

A csomagok átvétele alkalmával a

címzetek kötelesek azonban az elvámolásnál leróni azt a 15 dinár illetéket, amelyet eddig a devizabizottságnál a devizaengedélyért fizettek.

A külföldi csomagok átvétele az érkezőt évek bevásárlásához szükséges idegen devizát külön engedély nélkül előzetesen beszerezhetik, de a csomag megérkezése után ezt utólagos jóváhagyás végett tartoznak az illetékes de-

vizabizottságnál bejelenteni. Ennek ellenőrzést végezt a vámvivatal havonta kimutatást küld a devizabizottságnak a külföldről érkezett és általa elvámolt postacsomagokról.

A rendelet azonnal hatályba lép és mihielyt az erre vonatkozó utasítást a subotici vámvivatal kőchéz kapja, a külföldi csomagok elvámolását már ennek alapján fogja eszközölni.

A szubotici polgármesterválság ideiglenes megoldása

Tabakovics Miklóst bízták meg a polgármesteri teendők végzésével

A polgármesterválság végleges megoldása még mindig késik. A helygymnizstérium Tabakovics Miklós helyettes-polgármestert bíztá meg a polgármesteri teendők ideiglenes végzésével. Azért történt ez a megbízás, mivel a radikálispart késedelmes jelölése folytán a válság végleges megoldásáról még sokáig nem lehet szó.

A városhoz most érkezett a helygymnizstérium döntése, amely elfogadja Plefikoszits András dr. lemondását. A helygymnizstérium a lemondás tudomásulvételével egyidejűleg felmenti Plefikoszits dr.-t a polgármesteri teendők további végzésétől és a hivatal vezetésével ideiglenesen Tabakovics Miklós helyettes-polgármestert bízza meg.

Tabakovics helyettes-polgármester végezte már a polgármesteri teendők Plefikoszits dr. lemondásának napjától kezdve. A hivatalos megbízás azonban csak most érkezett meg.

A helygymnizstérium döntése folytán Plefikoszits András dr. volt polgármester szombaton megjelent a városházán és hivatalosan is átadta a polgármesteri teendőket Tabakovics Miklós polgármesternek. A válságnak ilyképpen való ideiglenes megoldása folytán Plefikoszits András dr. a szombati nappal végképp eltávoztól a városi létegzatás elől, ahol sok nehézséggel kellett megküzdene.

Forrong a magyar politika

Harcot kezdenek a szociáldemokraták ellen —

Az interparlamentáris konferencia utóhangjai — A Népszava Horthyt támadja — Kedden összeül a magyar nemzetgyűlés

Budapestről jelentik: Bernstein német szociáldemokrata vezérnek az interparlamentáris konferencia utolsó ülésén elmondott beszéde, amelyben megbléyegzte a mai magyar közállapotokat, rendkívüli elkeseredést szült a nemzetgyűlés nagy többségében. Hir szerint Bernstein beszédét a nemzetgyűlésen is szóvá fogják tenni. Gróf Andrássy Gyula és Friedrich István szándékoznak felszólalni ebben a kérdésben, amely előreláthatólag nagy viharokat fog föllélezní a nemzetgyűlésben.

Általában a magyarországi szociáldemokratákat, illetőleg annak parlamenti irakcióját okolják Bernstein támadásaiért, mert azt mondják, hogy a magyar nemzetgyűlés szociálista pártjának távoiraradása adott alkalmat a német szociálista vezérne kéles támadásaira. Fokozza a szociálista képviselők elleni elkeseredést az is, hogy a szociálisták nem jelentek meg sem az interparlamentáris konferencia fogadtatásán, sem az ő tiszteltükre rendezett ünnepegeken. A szociálisták visszautasítják a vádat, azt mondják, hogy távoiraradásukkal csak enyhítették azt a helyzetet, amit Bécsben való megjelenésük előldézhettél volna. Azt mondják, hogy ha a szociálista nemzetgyűlési képviselők megjelentek volna az interparlamentáris konferencia ülésén,

nem lettek volna abban a helyzetben, hogy megvéddék Magyarországot a külföldi támadás ellen, mert hiszen a német szociálista vezér éppen azokat a belpolitikai bűnöket írta a magyar kormányzat rovására, amelyeknek megszüntetését ok anynyiszor sürgették már

és amiknek orvoslását a konferencián való megjelenésük feltételül állították fel. Azt mondják, hogy nem érvényesíthették befolyásukat abban az irányban sem, hogy az interparlamentáris konferencia külföldi szociálista tagjai leránduljanak Budapestre, mert a külföldi szociálisták aligha élédgetek volna meg az új

nyert hivatalos információkkal, hanem maguk igyekeztek volna meggyőződni arról, hogy mi igaz a külföldi sajtóban elterjedt hírekből?

Ezzel szemben a nemzetgyűlés többségének az a véleménye, hogy a szociálistáknak kötelességük lett volna minden módon megvédeni az országot a megbléyegző híresztelésekkel szemben.

A szociáldemokratáprtnak egyik vezetője a következőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* budapesti tudósítója előtt:

— Egyáltalán nem lep meg bennünket ez a «készlődés» és nyugodtan várjuk a támadást. Azon a sajtóságszögön logikán sem lepődünk meg, ahogyan a mi távoiraradásunkat és Bernstein beszédét összekapcsolják. Semmin, ami a magyar politikában történik, mi már meglepődni nem tudunk. Tudjuk, hogy a mi állásfoglalásunk az interparlamentáris konferencián való részvétel ügyében csak a várt alkalom, hogy ellenünk újra kionthessék diuhüket. Hogy miért nem mentünk el a bécsi konferenciára, azt már megindokoltuk. Lakóink helytállók és ezért vállalkozunk is a telésséget minden fórum előtt. De azokért, amiket Bernstein a bécsi konferencián elmondott, nem bennünket illet a telésség, hanem a kormányt és támogatót. Őket illet a telésség azért a politikáért, amely megakadozott, hogy Magyarország kikerüljön abból a politikai és morális atomizálásból, amely az ország valódi konszolidációját lehetetlené teszi. Most sem arra gondolnak, hogy megszüntessék azokat az okokat, amelyek nyugtalanságot, ellenszenvet és gyűlölséget csiráznak; most nem arra gondolnak, hogy eltöröljék mindazokat az intézményeket és rendeleteket, amelyek akadályai a közös munkának, az országot építő tevékenységnek, hanem a bécsi konferencia utáni támadásra készülnek. Hát csak támadjanak. De nagyon ügynek, ha azt hiszik, hogy minden támadás már fel győztem.

Elmégcsíti a helyzetet a Népszava mai vezércikke, amely éppen az interparlamentáris unió budapesti látogatása alkalmából burkoltan nyagan, de

éles támadást intéz Horthy Miklós kormányzó személye és az egész magyar kormányzat ellen. Ezt a támadást annál súlyosabban

ítélik meg, mert folytatását látják benne a Bernstein vádaskodásainak. Provokációt látnak benne, amellyel a szociálisták azt akarták elérni, hogy ha a kormány erővesebb utékedésre szánná el magát, azt a külföldi vendégek előtt bizonyítékul állíthassák oda vádjaik igazolására.

A többek között ezt írja a *Népszava*:

»Jönnek liaza messziről Hajdani hadifoglyok s az első, amit lithon találnak, kézmossa és mellöngötes. Valaki azt panaszkol nekik, hogy kiverték a fegyvert az ország kezéből (iasd: Diaz-ilek fegyverszüneti szerződés) s amikor már mindent elvesztettek — azok, akik a dolgokat kezétek, akkor jött a «szervezett szenny» és ráült az ország nyakára. Az előbbi sértegető további meg és a «szervezett szenny» nem szólhat semmit, mert még tekintetbe veszi, hogy az országban törvények is uralkodának. Igen, a szervezett munkásszálly: a «szervezett szenny» összeszerjítia a fogát és hallgat. Nem beszél ott sem, ahol pedig beszélni készült és ahonnan ha megdörögte volna a hangját, élesen csegett volna bele a fülekbe — Trianonban épp úgy, mint Budán. Elvégre a «szervezett szenny» nagyon jól tudja, hogy a hallgatása is nagyon hangos beszéd...»

A nemzetgyűlés keddi ülése ezekből az élélekekből itélve *szokatlannagy viharok* színhelye lehet. De ha a keddi ülés nem robbantaná is ki a nyolcnapos szünet alatt a kedélyekben felgyülemlött feszültséget, egészen biztosan ki fogja robbantani. Píklér Emil szociálista képviselőnek az internálói táborban uralkodó állapotokról szédán előterjesztendő interpellációja.

A görög csapatok visszavonulnak Kisásziában

A görögök harctéri helyzete Kisásziában, ugylátszik, csakugyan válságosra fordult. A török nacionalista hadsereg — mint már jelentettük — tíz hadosztállyal erőteljes offenzívát kezdett a görög jobbszárny ellen és háromnapos csatában, amelynek központja Affion-Karahissar volt, teljes sikert arattak. A görög vezérkar hivatalos jelentésében beismeri, hogy a törökök bevonultak a rommá lőtt Affion-Karahissarba és hogy a görög hadsereg harcolva vonul vissza az ellenség nyomása alatt. Ez azt jelenti, hogy a görög jobbszárny megintgott és ez igen súlyossá válhatik az egész hadsereg, mert a centrum Eski Sehir irányából és a balszárny kénytelen lesz igen gyors visszavonulással biztosítani magát, mert különben az Affion Karahissari fronton előnyomuló törökök könnyen elvághatják a visszavonulási útját, ami igen súlyos katasztrófa vezet-het. A görögök stratégiai helyzete amugy is súlyos és ha nem rendelkeznek kellő számu tartalékkal, ami kérdéses, akkor aligha lesz megállás a tavalyi offenzíva kiindulási pontjáig, ez pedig közvetlen a tengeri vonal.

A párisi sajtó is egyértelműen a törököknek Kisásziában arott nagy győzelméről számol be, amivel az egész görög haderőt felgöngyölítették és feltartóztatatlannal nyomulnak előre. A törökök egy nap alatt Szmirnától keletre hetven kilométert haladtak előre és csütörtök este már csak kétszázötven kilométernyire voltak Szmirnától. A görögök észak felé Brussaába és nyugat felé Szmirnába vonulnak vissza. Általában dicsérik Törökország bravurját. A török hadsereg élelmezése kitünő és municióval bőven el van látva

Egyre késik a luxusadó jóváhagyása

A városi közgyűlés határozatai mindig csak néhány hónappal a közgyűlés döntése után léphetnek életbe, miután az illetékes minisztérium jóváhagyása mindenkor hosszú időt vesz igénybe. Ez a körülmény már sokszor kellemetlen helyzet elé állította a város tanácsát, sőt akárhányszor már tetemes károkat is okozott.

Hogy milyen súlyos anyagi veszteséget jelenthet a városra nézve a késő lefektetett tanács határozatainak késedelmes minisztériumi jóváhagyása, arra vonatkozólag a legjobb példa az új városi luxus-adó sorsa.

Ezt az új adómet, amely a kávéházakban és más szórakozóhelyeken este kilencóra után fogyasztó vendégeket adóztatja meg, a közgyűlés már hónapokkal ezelőtt elfogadta. A városi háztartásnak erre az új bevételre sürgős szüksége van jövedelmeinek szaporítása miatt. Előleheléptelni azonban nincs joga a városnak ezt az új adót mindaddig, amíg a pénzügyminisztérium azt jóvá nem hagyja.

Ez a jóváhagyás pedig még mindig késik és így a város hosszú ideje már egy lényeges jövedelmi forrásától esik el. Ha a későlelektetett tanács döntése után a luxus-adó előleheléptelhető volna, úgy az addig már több százezer koronát jövedelmezett volna. Így pedig még sokáig nem lehet szó az új adó kivetéséről, mert a minisztériumi jóváhagyás megérkezése után még technikaiilag is elő kell készítenie az új adókivétést és a szükséges nyomtatványokat el kell látni a kávéházakat és vendéglőket.

A fogyasztó-közönség bizonyára nem bánja, hogy a minisztérium ennyire nem siet egy új adómet elfogadásával, azonban a városi háztartásnak nagy kára származik ebből a késedelemből.

Mi van a Vrangel aranyakkal?

— Nyilatkozik a pénzügyminiszter —

A napokban beszámoltunk arról a súlyos támadásról, amelyet a „Videlo” Pasicsek ellen intéztek az Angliába elszállított negyven tonna orosz arany és ezüst tárgyak ügyében. Legutóbbi számában a „Politika” is foglalkozik az ügygel. Megállapítja a lap, hogy az orosz Zsalozna Banka (zálogbank) értéktárgyairól van szó, melyeket Konstantinápolyból szállítottak Dalmáciába, a catarói kikötőbe. Dalmáciában egész legendák jártak erről a kincsről. Némelyek szerint 40.000 kilo arany, valamint különböző mesés értékű arany és ezüst tárgyról van szó, mások 800 millió aranyrubel értékű drágakövekről tudtak. Arról is beszélnek, hogy minisztertanácsai határozat nélkül különböző spekulánsok közbenjárására vitték ki a rengeteg kincset az országból.

Most végre világosságot derít a titokzatos aranyszállítmányra Kumandü pénzügyminiszter nyilatkozata. A miniszter a „Politika” munkatársa előtt kijelentette, hogy a Ruszka Zsalozna Banka, amely Dalmáciában helyezte el értéktárgyait, engedélyt kért arra, hogy azokat Angliába szállíthassa át s ott eladhasza őket. Minthogy a rájuk adott zálogkölcsonök határideje már rég lejárt, a pénzügyminisztérium meg is adta az engedélyt avval, hogy — mint minden más árunál is szabály — minden kívülről érkező arany és ezüst mennyiségért megfelelő értékű pénzt deponáljon a bank a Narodna Bankánál egésze-

séges valutában. A Narodna Banka el fogja adni ezeket a valutákat és a megfelelő dinár értéket kiutalja az orosz Zsalozna Bankának. A pénzügyminisztérium egy tisztviselőjét le is küldte, hogy, hogy jelen legyen a drágaságok hajóba

rakásánál. Pénzügyi körökben tegnap azt a hírt kolportáltak, hogy az orosz Zsalozna Banka már deponált is a Narodna Bankánál százezer angol fontot az első nemcs kém szállítmány ellenében.

Sándor király Masaryknál

— A cseh-jugoszláv barátság hivatalos manifesztaása —

Prágából jelentik: Sándor király magánjellegű látogatást tett Masaryk elnöknek annak lenai kistélyében. A társalgás a két állam között azok körül a kérdések körül forgott, amelyek a Csehszlovákia és a Jugoszlávia jelen és jövő politikájára befolyással vannak.

Az ezt követő dejeuner a legintimebb körben fogyasztották el. Ezen a két állam főlegtszékében környezetén kívül a politikai személyek közül csak Benes és Janovicus udvari miniszter vettek részt.

A királynak Masaryk elnökkel tett látogatásáról a következő hivatalos kommuniké adták ki:

Sándor király Masaryk elnökkel tett látogatása a jugoszláv politikának teljesülését jelenti. B

politikának kezdete visszanyúlik 1891 évi, amikor is Masaryk az osztrák reichsrat tagja volt. Masaryk elnök jugoszláv politikájának jellemző tényei liberálisnak ható fellegosa, a prágai egyetemen való különösen kimagasló működése, de különösen a jugoszláv egyetemi kallgatókkal szemben tanúsított magatartása.

A világháború után, amelyben a küzdelem közös célja mindkét népet egyesítette, Csehszlovákia és Jugoszlávia megerősítették a szövetséget, amely a kisántant megalapításának alapja lett.

A király látogatása magánjellegű ellenére is a két nép testvéri összeköttetését dokumentálja. A két állam főlegtszékét biztosítja a két nép függetlenségét és szuverenitását.

A haldokló vármegye

Elbocsátott vármegyei tisztviselők — Új jegyzők és főszolgabírák — Befejezés előtt a Sztójkov Mózes elleni vizsgálat — Nehéz alispánt kapni —

Bácsmege haldoklik. A kerületi beosztásról szóló törvény a régi értelemben vett vármegyét halálra ítélte. Bácsodromegye nemsokára már csak történelmi emlék lesz. A vármegye kialakítása nem valami szép és méltóságos, botrányok emléke kíséri sirjába Bácskát. A jelenlegi főtisztviselők egy része felfüggesztve, börtönben ül. Igaz, hogy ezeket a tisztviselőket nem a vármegye közönségének bizalma állította arra a helyre, ahonnan disztelel kellett távoznok, hanem odaállította őket az a türelmellen szellem, amely válogatás nélkül csapta el azokat, akik régebben becsülettel dolgoztak, s amely a jó tisztviselőt egyetlen kvalifikációjának azt tekintette, hogy milyen a kinevezendő nemzetisége. Az is igaz, hogy Bácsmege főtisztviselőinek tömeges eltörlését, megtartóadását éppen azért nem kíséri részvét, mert ezek a tisztviselők úgy arakták elterelni a figyelmet emberi gyöngegeikről s határtalan pénzvárságról, hogy állandóan áldozták és elnyomták a nemzetiségeket, különösen a magyarokat. Ha igaz is mindez, azért azok, akik ma börtönben várják a bíróság igazságtérvését, mégis hatalmas gyakorlatok, méltóságot töltöttek be, reprezentáltak a vármegyét, amelynek elmulását az ő bűnök teszi csufossá.

Elbocsátották az alispánt.

Sztójkov Mózes alispán a belügyminiszter elhatározásából már nem tisztviselő Bácskának. A belügyminiszter rendelkezése Sztójkovot elmozdították állásától. Hasonlóképpen elmozdította a belügyminiszter Arsenovicus főjegyzőt, dr. Tapavica Simon főjegyzőt, Konyovicus István aljegyzőt, aki az alispáni titkári teendőket volt megbízva. A belügyminiszter rendelkezéssel felfüggesztették Jélics arvaszki úrnokot. Minthogy Jélics ellen büntető eljárás megindítása vált szükségessé, az erre vonatkozó iratokat átették a sombri ügyvédséghez.

A külszolgálati tisztviselők sorában is lényeges változások vannak. Felfüggesztették Marcicics Miklós

dolnai-kovili, Marjanov torzsai, Csupriabukini, Csuruvia Milán vajszkai jegyzőt.

Sztójkov a börtönben

A sombri ügyvédség fogházában vannak letartóztatásban Sztójkov alispán és büntársai. Sztójkov a vizsgálóbíró előtt részben beismerő vallomást tett. Beismerte, hogy a bajai háromszög kiürítése után elárverezett állatok eladási árából

250.000 koronát eliskasztotta s a saját céljaira fordította. A sikasztást úgy leplezte, hogy az árverési jegyzőkönyveket meghamisította.

A volt alispán beismerő vallomását egy jellemző incidens zavarta meg.

Kedden, augusztus 29-ikén, a sombri fogház udvarán a rab sála alkalmával Sztójkov, Arsenovicus és a szintén letartóztatott Szudarevics Vladimir vármegyei irdogalmazó, összeveszték. Kölsönösen lezavazemberkölt, tolvaj, panamistának neveztek egymást. A vármegye rab urai öklörmentek volna, ha a börtönörök idejében közbe nem lépnek.

A jelenet után Sztójkov vallomásra A jelenet után Sztójkov vallomásra jelentkezett s a sikasztást beismerő büntársait is súlyosan megvádolta.

Vége felé jár a vizsgálat.

Minthogy Sztójkov és társainak ügyeire lassanként világgossá gerül, nem sok jelentősége van annak a mozgalomnak, amelyet Sztójkov képviselő barátai indítottak Beogradban olyan irányban, hogy hívják vissza Vlaskain inspektort.

A vizsgálat végéhez közeledik. Szeptember 15-ikére vármegyei közgyűlést hívnak össze, amelynél Vlaskain Milorád alispán-helyettes beszámol a vizsgálat egész anyagáról és eredményéről. Vlaskain addig, amíg a közgyűlésnek számot nem ad, a vizsgálatról a nyilvánosság számára nem ad közléseket. Értesülésként szeretnénk a kiküldött vizsgálóbizottság meg Bezdánba és Toralára szállítását meg folytató nyomozást. A közgyűlés után

a kiküldötték visszatérnek Beogradba.

Ki lesz az alispán?

Sztójkov örökét, a vármegyei alispáni állást nem könnyen lehet betölteni. Nem akad vállalkozó, aki az erősen diszkreditált alispáni hivatal vezetését átvénné.

A legvalószínűbb jelölt dr. Radicsics Lázár sombri polgármester kijelentette tudósítónknak, hogy nem hajlandó a neki felkínált alispáni méltóságot elfogadni, mert úgy érzi, hogy kötelessége arra szólítja, hogy Sombor érdekében folytassa tevékenységét.

A többi felfüggesztett és elmozdított tisztviselő utódját már nagy részben kineveztek. Vármegyei főjegyzővé kineveztek dr. Jagedüti János ügyészt, főjegyzővé Kupuszarovicus István másodfőjegyzőt, Arvaszki úrnokot Jovancovicus Béla palánki főszolgabíró, Palánkára Horváth István sombri szolgabíró neveztek ki főbíróvá, sombri főszolgabíróvá Obrenov Milán szabályai közigazgatási gyakorlatokot.

A vármegye közigazgatása még ma sines egészen a rendes kerékvágásban s sok időbe telik még, amíg a feligazított kedélyek megnyugszanak.

Betétesek uzsorája

A tőkésék erősen konkurálnak a bankokkal

A pénzhányó olyan jelenség, amely alatt az egész világ gazdasági élete nyug. Még azt sem lehet mondani, hogy Jugoszláviában nagyobb a pénzhányó, mint más államokban, a helyzet nálunk annyiban súlyosabb, mint bárhol másutt, hogy a pénzünk értéke állandóan esik, áruért, szükségleti cikkekért sokkal többet kellene adnunk azokból a bankokból amelyek nincsenek meg.

Hogy Suboticán olyan bémítón hat minden vállalkozásra a pénzhányó, annak speciális okai vannak. A bankok a legjobb akarattal sem tudják a hitelügyeket kielégíteni, mert azok akiknek heverő tőkékük van, nem helyezik el ezt betétként, hanem otthon tartják. Hiába csalogatják a betevőt a legmagasabb kamat ígretével, a tőkés anaga akarja megkeresni azt a húsz-harminc százalékos, amit a hitelkérők, ha nem is szívesen, megadnak. A bankok legális kölcsöntzete mellett vízváriák az uzsora, amelyet magánosok üznek.

A legvakmerőbb perfidióval kibaznáva egyesek pénzeszkét és horribilis uzsorakamatra adják ki pénzüket, amely így jól gyümölcsözik.

A napokban az egyik bankban megjelent egyik előkelő földbírtokos-ügyvéd s először nagy fejedeleit ajánlva föl, két millió hitelt kért. A bank éppen a pénzügyi nyokra vált tekintettel, nem adhatta meg a hitelt. Erre az ügyvéd kijelentette, hogy amennyiben a hitelt nem szavazzák meg, az egyik ügyfele, akinek két millió korona betéje van a bankban, kivessi pénzét. A bank ennek ellenére sem folyósította a kölcsönt. Egy fél óra múlva csakugyan megjelent a betétes, s kérte a két millió betétet, amit az intézet presztizsének fenntartása végett ki is fizetelt. A két milliót még aznap évi húszonnegy százalékos kamatra kölcsön vette a földbírtokos ügyvéd.

Ez még az enyhébb módja az uzsorának, mert akadnak 40—60 százalékos kamattételek is. Azokal, akiknek pénzük van, nem tisztja vissza az sem, hogy ez a kamat bíróság alig érvényesíthető követelés, még akkor sem, ha az uzsora-kamat kikötését a legraszabb formába állították. Az uzsorások becsületre hiteleznek s azt mondják, — s ebben igazuk is van, — hogy ma minden hitelezés becsületre megy, hiszen a nem fizetés adós ellen a leggyilkos esetben lehet bírót ítéletet szerelni, s a bírói ítéletet csak szerencsés felporesek tudják végrehajtatni.

A rokkantak hadat üzentek a kormánynak

Szeptember hó 16-án minden rokkant Beogradban lesz

Subjotican ma van a rokkantak napja. A tarsadalomhoz, a testileg epen maradtakhoz fordul a haborunk keresetkeptelenné valt sok-ezer aldozata. A tarsadalmi jo-tekonysag bizonyara meg fogja tenni kozelességet.

A rokkantak szervezeteinek panaszaiabol es határozataiból azonban az titnik ki, hogy az állam, amelynek elsősorban közelessége a rokkantakról való gondoskodás, nem teljesíti ezt a feladatát.

Beszámoltunk már a rokkantak nagy elkeseredéséről. A nagy elkeseredés most rendkívüli elhatározásokra hívta a Rökkantak Szövetségét.

Mint Beogradból jelentik a Rökkant Szövetség végrehajtó bizottsága szeptember elsején Beogradban ülést tartott, melyen a rokkantak követeléseiről tárgyaltak.

Öt óras tanácskozás után határozatot hoztak, amely felsorolja a rokkantak sérelmeit, kimondja, hogy az eddigi békes akció, a kérfelvezetés és hurkolat fenyegetés helyett elhatározott harcba kezdének jogaikért. Az eddig már elhatározott akciója következők: Szeptember 10-én egész Szlovéniában tiltakozó gyűlés tartása, Szeptember 14-én nagy tiltakozó gyűlés Zagrebban.

Szeptember 16-án monstre rokkantgyűlés Beogradban, melyen az ország valamennyi rokkantja résztvesz. Tüntetést felvonulást rendeznek és nem hagyják el addig Beogradot, amíg két alapvető kívánságukat, melyek a rokkantak életkérdését képezik, nem teljesítik.

Az első kívánságuk a hátralékos rokkantdíjak kifizetése, melyek hivatalos adatok szerint 120 millió, a rokkantak meggyőződése

szerint azonban 200 millió dinárra rúgnak.

A másik: Abszolút garanciát követelnek arra nézve, hogy a rokkant törvényt az első között még ebben az ülésszakban tárgyalja a parlament.

A beogradi monstregyűlésre meghívják az összes humánus, hazafias, tisztviselő és munkás-

szakegyesületeket. A harc anyagi feltételeit már biztosították.

Ha a beogradi monstregyűlés nem vezetne teljes eredményre, további harc következik a kormány megbuktatására és azoknak a képviselőknél a ledéledzésre, akik a rokkantak véleménye szerint nem szolgálnak az ország tekintélyének és a haza vilátlis érdekeinek.

A francia minisztertanács tudomásul vette a jóvátételi bizottság döntését

A német belpolitika döntő napja — Százezer márkás bankjegyek

Párisból jelentik: A minisztertanács tudomásul vette a jóvátételi bizottság döntését. A helga elsőbbségi fizetések módosztatit tekintetében mindaddig, míg a jóvátételi bizottság javasolta feltételek érvénybe nem lépnek, a minisztertanács tartja cselekvési szabadságát.

Kimondotta azonban azt is a minisztertanács, hogy miután a jóvátételi bizottság elfutasította a német moratóriumot, Franciaország nem kezd külön akciókat Németország ellen.

Poincaré azt indítványozza, hogy a jóvátételi probléma megoldására és a szövetségesek közötti átdöntések rendezésére sürögősen hívják össze valamennyi szövetséges értekezletét. A minisztertanács hozzájárult Poincaréknak ehhez az indítványához.

Politikai körökben a jóvátételi bizottság határozatát általában a zavarban keletkezett olyan megoldásnak tekintik, amely Franciaországra való tekintettel jött létre a végérvényes szakítás elkerülése céljából. Lehetőségnek tartják, hogy talán ez év végére megörtenhetik Amerika részvételével az egész jóvátételi kérdésnek végleges rendezése.

A német kancellár beszámolója

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés választmányának ülésén Wirth kancellár beszámolt a jóvátételi bizottság legutóbbi döntéséről. Beszámolója azonban csak általánosságban mozgott. Kijelentette, hogy amíg a német delegáció meg nem érkezik, addig érdemleges nyilatkozatot nem tehet.

Szükségeseinek tartja, hogy a német delegáció közlését a párisi döntés szelleméről és jelentőségéről meghallgassák. Azután nyomban összehívja megbeszélésre a pártvezéreket és velük közli a német delegáció jelentését.

Német parlamenti körökben a helyzetet a következőleg itelik meg: A jóvátételi bizottság döntése a német és az európai viszonyok rendezésének újabb elhalasztását jelenti. Most már az a feladat, hogy olyan gyorsan, amint csak lehetséges, előkészítsék a legközelebbi konferenciát, amely az európai és a német helyzet végleges szabályozását és a mai zavaros állapot megszűnését eredményezné. A Belgiummal való tárgyalások végét feltétlenül be kell vární. Nehéz helyzet állana elő akkor, ha e tárgyalások folyamán nem sikerülne a meg egyezés, mert egyelven német kormány sem egyezhetne bele abba, hogy a német bank letételeit külföldi bankba vigyék át. Ezt a követelést a németek feltétlenül visszautasítják.

A berlini lapok a szélső jobboldaliaktól a baloldaliakig, sajtóságos egyöntetűséggel itelik meg a helyzetet, a kommunista lapokat sem véve ki közülük. A jóvátételi bizottság döntése folytán a közhangulat jelentékenyen enyhült és a dollár esése annak a jele, hogy a döntés általában nem kellett rossz hatást. A Lokalanzeiger bizik a Belgiummal való meg egyezésben. A Rote Fahne és a független szocialisták lapjai he-

ves rohamot intéznek a kormány ellen.

Mammut-bankjegyek

Berlinből jelentik: A lapok jelentése szerint a német birodalmi bank szükségét látja annak, hogy nagyobb fizetések megkönyvitése céljából, egyelőre kisebb mennyiségben, ötven ezer- és százezer márkás bankjegyeket adjon ki.

Pusztit a vörheny

Nincsen tifusz-járvány Szubotican

Bár a nyár a járványok időszak, a járványok mégis elmaradtak az idén, csupán a vörheny lépett fel a Vajdaság egyes részein járványszerűleg.

A Vajdaság egészségügyi állapotára vonatkozólag a novisadi egészségügyi hivatalnál a következő felvilágosítást kapta novisadi munkatársunk:

A Vajdaság lakosságának egészségügyi állapota mindeztideig jónak mondható. A szokásos nyári járványok: u. m. kolera, diszenteria, hasi hagymáz nem lépett fel, csupán egyes szörványos megbetegedések fordultak elő egyes városokban, míg a szomszédos országokban járványszerűleg lépett fel. Romániában hír szerint több kolera megbetegedés fordult elő.

A Vajdaságban csupán vörheny járványról lehet beszélni, de ez sem nagy mérvű. Bácskában Turján fordult elő tömeges megbetegedés, hová speciális járvány orvos kiküldetése is szükségessé vált. Az orvost három héttel ez előtt küldték ki s működése máris sikerrel járt, amennyiben a járvány tovább terjedését sikerült meggátolni. A hódsági s topolyai járványokban fordult elő még több megbetegedés, de itt hatóság beavatkozására nem volt szükség.

Míg Bácskában csak egy községben lépett fel nagyobb erővel a járvány, addig Bánátaban az egész kovini járás meg van fer-

Öngyilkosság

Írta: DÉRY TIBOR

Már alig érzem az éhséget. Micsoda piros keselyűk repülnek azon a messzi égen! . . .

Az árokban csobog a víz. Mióta fekszem már itt? Negyedik éjjel, vagy ötödik éjjel? Ez a vízi hang olyan, mint amikor hajnalban, kártyázástól hazajövet, az őra túlhangosan keteggett és attól féltem, hogy az anyám... nem, nem az anyám . . . a feleségem . . . (ki is volt az anyám vagy a feleségem? vagy mind a kettő?) . . . attól féltem, hogy felébred a ketegéstől az anyám, a feleségem . . . felébred az az elhullt macska az árok túlsó partján és átdugja véres nyelveit a bokrok között. . .

A szakácsné olyankor ébredt fel s kidugta tiszta fejét s rémülten kérdezte: — Vesztet a fiatal ur?

Itt most hídre szél fúj és ennyi az egész különbség! Milyen sárka a lábam nagyujjal! S a szőr hogy megkeményedett a fejemnél! Már akkor is hullt a hajam, de most négy-öt nap óta, azóta, hogy attól a sántától ellop-tam az utolsó kenyéret és ideérttem az árok mellé (négy-öt napja már, hogy nem ettem?), azóta úgy hull, hogy alig győzöm leszedni a kabátomról. Minek is szedem le? . . . Hallom, ahogy az egyes hajszálak hullnak, mint a jászú dobpergés . . . Állj ki vagy? . . . én vagrok! . . . csak én vagrok!

Ha be tudnám húzni a lábamat a nadrághal . . . de a füzem már egészen éretlen. Rémes, milyen hideg van! Hajlatok vagy étkonyodók!

Az a szélső fa, az olyan, mint a nagyfeném, akinek trafikja volt és idegen nap szivarozott . . .

Igaz, meg fogok halni! Tognap egy kutya ment el mellettém és megnyalta a homlokomat . . . akkor lejt épp a nap. Vagy akkor áldozott le?

Mindégy, akkor is épp oly hideg volt s akkor is azt liitem már, hogy meghalok! . . . Mennyit el nem bír az ember! Már egy éve folyton azt hiszem, hogy meg fogok halni! De két-három nap óta már biztosra veszem. Hogyne, hisz a gyomrom olyan már, mint a hideg arany . . . ha eladnám a Király-utcai ékszerésznek . . . mennyi pénz! mennyi pénz! . . . idejőnnék és szépen megrendezném I. osztályú temelésemet és vennék egy Patek-zebro-órát, olyant, amilyen már volt . . .

Csak ez az ág a fejem alatt ne nyomná ugy az aryamat! A fülemben azt hiszem rovarok mozognak. Milyen hideg van!

Ha most vizet öntenének belém, szép fehér jéggolyók képződnének a gyomromban . . . Azt az erdőt ott fel kell gyujtani . . .

Azt az erdőt fel kell gyujtani, aki a Mihalik urd! Itt a Mihalik ur birtokán akarok meghalni, de nem meg-fagnyi akarok, éhenhalni, éhendögleni! Hogy lássa a nyomorult, mivel van dolga! Minden nap idején egyszer, minden nap egyszer, semmivel sem többször, megáll, egy félóraig néz, azután elmegy. Minden nap pontosan egyszer, már négyszer itt volt . . . vagy már ötször? . . . Négyszer nézett egy félóraig, azután elment, Kinyitom

a szemem és visszanézek. Azt hiszed, szólna hozzám? Azt hiszed, szolok hozzá? Mindennap idején, lábambhoz dobja a kenyéret, félóraig néz, azután elmegy. Félóraig nézem. A kenyerekhez nem nyultam. Ott hevernek a lábam mellett, ha fel tudnám emelni a fejem, megszámolhatnám, négy-e vagy öt? Persze! s akkor tudnám is, hány napja fekszem már itt. Négy-e vagy öt?

Megmondtam neki akkor, öt év előtt, 1917 március 28-án, amikor elnyertem tőlem a bank pénzt: — Adod vissza vagy nem adod? Ha nem adod vissza, itt döglöm meg éhen a földeden. — Nem adta vissza. Bezártak négy évre. Egy évig kórházban feküdtem, lámolyogtam.

Most itt fekszem a földjén. Éhen veszek! Itt a földjén. Negyedik napja fekszem. Ötödik napja.

Hogy megegyem a kenyéret? Hogy megegyem a kenyéret, amit sajátkezüleg kihoz, zsiros, vörösszörű kezében? Hogy megegyem a kenyéret, amit a lábambhoz dob, De hát inkább éhenveszek!

A gyomrom! Hogy ordít az az átkozott víz ebben az árokban! S már büzik az elhullt macska a bokrok között. Idejött, el akarta lopni az egyik kenyéret. Hogyne! hogy az átkozott azt hívje, és ettom meg! Megfogtam a caka torkát a egy éles követ addig verem a fejt, míg . . . A kezem véres lett. Aztán áthajítottam az árkon. De már gyenge voltam, nem tudtam elég messzire hajítani és most ide szalok az árkon alá!

Előbb sikszaltottam, most gyilkoltam Mihalik ur miatt, De itt veszek el a földjén!

Jaj, jaj . . . a gyomrom! Bellettő hideg van.

Ha fel tudnám emelni a fejemet, megszámolnám, hány kenyéret hozott ki Mihalik ur. A felhők nagyon gyorsan repülnek, tul gyorsan repülnek, kérem, Ne tessék ugy sietni! Még nem haltam meg.

Miért mozog minden olyan gyorsan? A szél is, a víz is az árokban, a zene? Én még nem haltam meg, de mindjárt meg fogok halni.

Nem adta vissza a pénzt nyomorult? . . . Te fogsz eltemetni! A macska is neki lesz rohad!

A cellában sem volt valami jó dolgom, de ott legalább meleg volt; ha künn hideg volt, mindig meleg volt, gőzfűtés volt, a csövekben szortyogott a víz és kis gőz szállt a levegőbe a forraszlások mellől. Ha most feléje tarthatnám a lábamat!

Állj! Ki vagy? Mihalik ur!

Hatodik napja már? Csak akkor halok meg, ha már elmentél.

Előtted szegyenlem. Egy félóra mulva meghalok.

Nem nyultam a kenyéredhez.

Ha itt volna Patek-zebroóram, a homlokzomra fektetném, lapjával lefelé és akkor láthatnám, mikor mult el a félóra.

Azon a felhőn csigalépes áll és egy törös hiom . . .

tözve a vörheny által és pedig a hatósági közegek indolenciája folytán.

Bánában a vörhenyjárvány még április hónapban kezdődött, a községi előjáróságok azonban nem jelentették be a megbetegedéseket s így az egészségügyi hivatalnak nem állott módjában idejében rendelkezni a járvány ellojtása iránt. Midőn a vörheny járványszerű elterjedéséről tudomást szerzett, azonnal kiküldte dr. Jokics Vladan-t, az egészségügyi hivatal járványügyi előadó-ját, aki a járvány mérvét a helyszínen tanulmányozta és azonnal intézkedett a járványorvos kiküldése iránt, aki már megtette a szükséges intézkedéseket a járvány tova terjedésének meggátolása iránt.

Subotica egészségügyi viszonyaira vonatkozólag nyugtalanító hírek terjedtek el az utóbbi napokban, miután a fölépített tífusz megbetegedésekkel arra következtettek, hogy tífusz-járvány uralkodik a városban. A hírek tulzotak, mert csak szórványosan fordulnak elő a tífusz-megbetegedések.

A járványra vonatkozólag lérdőst intéztünk dr. Pavkovits Milán városi tisztifőorvoshoz, aki a következőket mondotta munkatársunknak:

— A tífusz-járványról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak. Csak szórványosan kerülnek elő a hasi-hagymázás megbetegedések, ezideig mindössze öt-hat megbetegedésről van tudomásunk. Ez pedig még nem járvány. Ilyen szórványos tífusz-esetek Suboticán ebben az évszakban minden évben előfordulnak.

Jó közepes lesz az ideai kukoricatermés

— Esnek az árak —

A kukoricatermés, amely miatti annyit panaszkodtak a gazdák és amelyet a pesszimisták mér el is parentáltak, — hála az időjárásnak, hála az esőnek, mégsem szedett el teljesen. A környékbeli kukorica táblákon, amelyekben eddig a nagy szárazság miatt bizony kevés jót ígért a termés — erősen javul, biztató reményűl a gazdaságnak. A terméskilátás a kukoricában és egyéb veteményesben erősen megjavultak, olyanira, hogy a gabonapiacon az eddigi pesszimisztikus hangulatot ebben a tekintetben fölváltotta némi optimizmus. A jelek szerint ugyanis az ideai kukoricatermés — ha nem is éri el a szokott terméseredményeket — közepesen jónak ígérkezik.

Az esőzések folytán megjavult terméskilátások különben a kukorica áraiban is megmutatkoznak. A kukorica, amely a nagy gabonabáise idején szintén esőtendenciát mutatott és le is szállt árban elég jelentékenyen, ma biztos tempóban halad a báisse útján. A piacon ma szivós, huzamos időre hihetni látszó olesobodás előjelei vannak kialakulóban, amely részben már éreztetik is hatásukat.

Ha a kukoricatermés valóban bevált, úgy ahogy azt ma remélik, akkor a valdasági gabonatermés ez évi mérlege — a mult évhez képest — nem zárul le súlyos passzívakkal.

Novisád a drágaság ellen

— A városi közgyűlésen tárgyalták a drágaság kérdését —

A város kiszélesített tanácsa szombaton délután négy órakor Stefanovics Zsarkó dr. polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek legfőbb tárgya a drágaság leküzdésére irányuló megfelelő intézkedések megbeszélése és foganatbavétele volt.

A polgármester, aki ezuttal először a közgyűlésben, kifejtette programját. Pénzügyi téren racionális gazdálkodást kíván meghonosítani. Programja röviden ez: munka, rend és közbiztonság. A rendőrséget szaporítani kell, mert első a polgárság vagyon- és személybiztonsága. Meg kell építeni az új Duna-hídat, létesíteni kell vízvezetékét és csatornázást, mindehhez kéri a kiszélesített tanács támogatását.

A radikálisok részéről Velicskovics dr., a demokrátaik részéről Ranilovics dr. szólaltak föl, kijelentve, hogy teljes erejükkel támogatják a polgármester nagy lendületű programját, mely a város és a polgárság boldogulásának előmozdítását célozza.

Ezután Lazics főmérnök referált a közvétsi munkálatok előrehaladásáról. A főmérnök elismeri, hogy a munka lassan halad, de ennek oka a pénzhány.

A közgyűlés áttért ezután a drágaság kérdésre. A radikális párt vezére, Velicskovics Milorád dr. nagy beszédben terjesztette elő javaslatait a drágaság leküzdésére.

Javasolja, hogy a város haladéktalanul állítsa fel több helyen városi közkonyhákat és városi mérsárszéke-

ket, Tilisa el a város a piacon kivüli élelmiszerárutást és a piacon a kofák csak reggel hét óra után vásárolhassanak, amikor a közönség már fedezte szükségletét.

A városi közös konyhákön első sorban a szegény munkásság, azután tisztviselők, közhivatalnokok, rendőrök és a városi alkalmazottak családjai kapjanak ellátást. A fölmerülő költségek fedezésére vessenek ki közadók és pedig, minden házbirtokos köteleztessék 10 dinár fizetésére, a földes gazdák minden katasztrális hold földülán fizessenek 10 dinárt, minden idegen 10 dinárt, a kereskedők köteleztessenek, hogy a drágaság leküzdésére indulj akció segélyezésére, az eladott áruknál a számlához pótdíjat számítsanak fel, a számla összegének arányában 10 parától 30 dinárig. Az ily módon befolyó összegeket mind fölöslik a közös városi konyha és városi mérsárszó-üzem fenntartására.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után felállított Tatics dr. szocialdemokrata és párja nevében kijelentette hozzájárulását a javaslatokhoz.

A közgyűlés, amely este hét óráig tartott, egyhangulag elfogadta Velicskovics javaslatait azzal, hogy speciális bizottságot küldjék ki, a részletes terveket kidolgozására és keresztülvitelére. Ez a bizottság köteles legkésőbb három héten belül jelentést tenni a közgyűlésnek. Közben a közadók kivétele és behajlításra megkéri a helyü és pénzügyminiszter engedélyét. Ezzel a közgyűlés véget ért.

ELTÉREK

PÁRBAJ

Két orosz menekült, két hazátlan, keserűszavú emigráns párbaizoni akart pisztoollyal, a kodex paragrafusainak megjelölésén: huszonöt lépés távolság, két avansz — a halálig. Egy asszonyért busultak neki a duellumnak, egy asszonyért, aki mindketlen szerette, de aki a törvény szerint a tisztesség szerint csak egyiknek adhatta volna eskőjait, csak egyiket szerelhette volna, a hites urát, akivel jött-jött messziről, a szakadatlannal együtt talán hűséggel is akkor még — ki tudja? ... A párbaiból azonban nem lett semmi, a huszonöt lépés, két avansz, dupla golyó elmaradt, a komolyan dicséltelenszerűen megbeszélte tervet lezárta egy tragikus fordulat, váratlanul, amely vért, halált, börtönt hozott nekik, az asszonynak pedig megaldzatást, átsírt éjszakát és esőszünetet. A két orosz menekült közül az egyik szabályszerűen meghalt az asszonyért, a másik, a férj, viszont kitöltötte bosszuját, rendezte becsületét és valószínűleg nyugodtan, meglepédelten, lelkiismeretirúdaldás nélkül, öntudatosan ment be a börtöncellába. Hiszen tiszt volt, tiszt a cári hadseregben és ur volt, aki úgy tanulta, úgy tudta és úgy hitte, hogy a párbaib becsületmentő valami, hogy pisztollyal minden konfliktusát félhük között el lehet, sőt el szabad intézni két embernek, akinek valaha is karbojt logott az oldalán. Oroszországban a párbaib, a feudalizmusnak ez a konok és elpusztíthatatlan tradíciója, különösen divatos menstvára volt a becsületnek, amire fölülről taps zuzott föl, mindenkör, akár élt a golyó, vagy kard, akár eeséscésen, épen, karcolás nélkül logtak is kezét az ellenfelek. A lovagiaságnak ez a formája erény volt ott, jele a bátorságnak,

népszerűsége a férfiaságnak és dekadenciája egy nemes élet — nemes törtérijának, éppen úgy, ahogy még ma is az az ezetelen konzervatívizmus előtt, bizonyos körökben, kaszinókban Európa egyes országában. A két orosz emigránsnál nagyobb értéke volt ennek a tradíciónak, mint az életnek, az életlöknek, amit mentettek, jurcoltak, emigrációba hoztak a halál elől, keresztül torlódásokon véres és irtalmatlan tulultásokon, hajókön, rossz koszon — Oroszországból. Az ut roppant tulajdságos volt, a menekült is, a homi földön dúló vihar is, a hazátlanság, a szegénység, a nyomor és az egész letérdelt, esendő világ. — de ök nem tanultak... Ök párbaib akartak itt is vinni, becsületből, régi módra, ahogy otthon szokták. Ez az életlök, amit sikerült megmenteniök, mert szerették, mert akarták, most fölmozdították egyszerűen, nyugodtan a hazátlanságban ennek a középkori tradíciónak az oltárán. Gondolkozzunk...

— A királyi pár Karlsbadban. A Politika jelenti, hogy Sándor király és Mária királyné még tíz napig maradnak Karlsbadban és onnan Párisba mennek. Párisból a királyi pár szeptember végén fog visszatérni Beográdba.

— Új határrendörkapitányok. Beográdból jelenti: A helyügyminiszter kinevezte Kasztava határrendörkapitányok Milenkovics Zsivót, az eddigi oroszalmósi határrendörkapitányt. Oroszlamosra pedig kinevezte Mandics Demeter, aki eddigi Kasztavon működött.

— Csehországban új kormány alakul. Prágából jelenti: Mint a Cseh jelenti, az új kormányt előrelátólag nem sokára meg fogják alakítani. Miniszterelnök előrelátólag Svehla képviselő lesz, a pénzügyminiszter pedig Bechyně szocialista képviselő fogja átvenni.

— Ribar Beográdban. Beográdból jelenti: Ribar Ivan, a szkupstina elnöke, szeptember 20-ikára érkezik meg Beográdba.

— Miniszterek Beográdban. Beográdból táviratozzák: Vukicsевич és Krsta Miletics visszatértek szabadságukról.

— A nacionalista ifjak országos gyűlése. Novisádról jelenti: A nacionalista ifjak szeptember hó 17-én, vasárnap, Novisádon országos gyűlést tartanak.

— Novisád város hateröz dinárt szavozott meg az újságírók kongresszusára. Novisádról jelenti: Novisád város tanácsa az újságíró kongresszus céljaira 6000 dinárt szavozott meg.

— Új követségi titkár Budapestben. Beográdból jelenti: A külügyminiszter kinevezte Suic Miklóst a budapesti követséghez titkárnak.

— Jó a dohánytermés. Beográdból jelenti: A földmívelésügyi miniszteriumhoz beérkezett jelentés szerint az ország dohánytermése nagyon jónak mutatkozik, úgy hogy egyáltalán nem lesz szükség külföldi dohánybehozatalra.

— Meghalt a francia szindikalizmus megalapítója. Páris távirat jelenti, hogy George Sorel, a francia szindikalista mozgalom megalapítója, hetvenhárom éves korában meghalt. Sorel nemcsak egyik megalapítója, hanem legnagyobb hatású elméletirója is volt a francia szindikalizmusnak, akinek szerepe körülbelül ugyanaz, mint Marx-é a szocialdemokrata mozgalomban. Kritikusai a szindikalizmus metafizikusának nevezték. Sorel a szélsőséges osztályharc híve volt s azt hirdette, hogy a munkásosztálynak minden más osztály kizárásával kell uraítmra jutnia, ha erre elég erős lesz.

— A rokkantnap műsora. A subotici rokkantnap ünnepejei már szombat este megkezdődtek zenés körmenettel, az Elite kávéházban tartott sikeres kabaré előadással és a Városligetben megtartott bááll. Az ünnepek műsora betölti az egész vasárnapot is. Déléltől tiztől tizenkét óráig térzene lesz a városháza előtt, délután a Péter király parkban esz hangverseny a szokolisták közreműködésével, valamint a Városligetben nagy népünnepegy amely este fényes tűzijátékkal fejeződik be. Ugy délután, mint este műkedvelő előadásokat rendeznek a városi színházban, a Katholikus Legényegyletben kabaré lesz és több helyen hált és szüreti mulatságot is rendeznek. A gazdag programm hihetleg szép jövedelmet fog biztosítani a rokkantak javára.

— Eljegyzés. Stern Ede paneceví kir. törvényszéki bíró, volt novisádi táblai tanácsjegyző lexyet váltott Wienben dr. univ. med. Hofman Gina urleányval volt polyklinikai tanárséggel.

— Az apatini iparkiallítás sikere. Apatinból jelenti: Az iparkiallítás látogatottsága minden várakozást föllülml. Naponként érkeznek különvonatokkal vendégek. Szeptember 3-ára, vasárnapra több ezer vendég érkezése van előre bejelentve. Vasárnap délután népünnepegyt rendez a kiállítás vezetősége. A sorshuzást szeptember 17-én, a kiállítás berekesztésénepján tartják meg. A főnyeremény egy házszoba berendezés, a második uriszoba berendezés.

— **A dróttalan telefon terjedése**
 Berlinben jelentik, hogy végérvényesen bevezették a dróttalan telefonforgalmat a birodalmi postai igazgatóság ügykörébe, miután az eddigi kísérletek kedvező eredménnyel jártak.

— **Beiratkozások a szuboticei izr. elemi iskolába.** A szuboticei izr. népiskolákba a beiratkozások következő sorrendben történnek: Hétfőn 4-én, délelőtt 8—11-ig az I. osztályba, kedden 5-én a II-ik, szerdán 6-án, a III-ik és csütörtökön 7-én a IV-ik osztályba. A rendes tanítás pénteken, 8 óráig veszi kezdetét.

— **Rendelék az okmánybélyegekről.** A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a 10 és 30 dináros okmánybélyegek szeptember 16-ig a forgalomból kivonassanak. Az új 10 és 30 dináros okmánybélyegeket szeptember 16-át követő három hónap alatt hocsátják majd forgalomba.

— **Házasság.** Szaults Ilonka és Petrik Jenő címestő f. hó 3-án d. u. 4 órakor tartják esküvőjüket a Szt. György templomban.

— **Újabb bérmozgalmak Magyarországon.** Budapestről jelentik: A vas munkások egy része még mindig nem állt munkába. Sztrájkolnak a Ganz-hajógyár munkásai, részleges sztrájk van a Ganz-vagyongyárban, a Hofliher és Schranz-gyárban, az Egyesült Izzónál és nem dolgoznak a Weisz Mauffred-gyár kőművesei. A bórparban is áll még mindig a sztrájk és újabb bérémelést követelnek a villamosvasúti alkalmazottak. A vidéken is több helyütt föléledtek újra a bérmozgalmak.

— **Éhségzavargások Németországban.** Berlini távirat szerint a márka zuhanásával kapcsolatos jelenségek, főként a rettenes drágaság, amely Berlinre nehezedik, máris véres következményekkel jár. A drágulás az egész lakosságot, különösen a berlini külvárosok népességét annyira elkeserítette, hogy több helyen zavargások törtek ki. A felzavart tömeg a kereskedők üzleteinek rontott, az üzleteket lerombolták. Eberwaldban a rendőrség és a tömeg között súlyos összeütközésre került a sor. A rendőrség fogverést használt, tíz ember megsébesült.

(*) **Elsőrendű kabátok, kosztümök** ugyint ruhák a legutolsó divat szerint készülnek Riszti nőszabónál, Subotica Zomborski put. 1.

— **Szerelmi dráma egy budapesti penziónban.** Budapestről jelentik: A Sándor-utca 30-ban álló levő Sándorpenziónban tíz nap előtt szobát bérelt egy fiatal pár. A bejelentő-lapon Pör Vilmos főhadnagy és felesége néven szerepeltek. Pénteken este a szobáukból két revolverlövés hangzott ki. Rájuk törték az ajtót és mindkettőjüket átlőtt szívvél holtan találták a pamlogan. Az asztalon levél volt a rendőrséghez címmezve, amelyben azt írja a férfi, hogy halálosan szerették egymást, de nem lehettek egymásé. A rendőrség vizsgálat megállapította, hogy Pör nem főhadnagy, hanem a kaposvári körlethez beosztott vámmellenőr, a nő pedig egy vidéki százas felesége.

(*) **Dr. Kosztolányi Árpád orvos** rendel Wilsonova-utca 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegeket délelőtt 8—10-ig, hör- és nemibetegeket. (Salvarsan oltások vérbajásoknak).

— **Vakmerő betörés Apatinban.** Apatinból jelentik: Péntekről szombatra virradóra ismeretlen tettesek kirabolták Gantner György hajós lakását. A lakásban nem volt senki, mert Gantner uton van és a betörők zavartalanul végezhették dolgukat. Az ablakon át jutottak a lakásba és ugyancsak az ablakon át kirakták a szoba és konyha teljes berendezését, valamint elvitték az egész fegyverneműt. Ugylátszik, kocsin szállították el a sok holmit. A rendőrség erélyes nyomozást indított az ismeretlen tettesek kézrekerítésére.

— **Bélyeglopás.** Novisadról jelentik: Pénteken este egy hatvan év körüli jól öltözött ember beállított az Amerikai Áruházba és megkérte az áruház tulajdonosát, Popovics Danilót, hogy mutassa meg neki híres bélyeggyűjteményét. Popovics előkezenyen eleget tett az ismeretlen ember kérésének. A gyűjtemény megtekintése közben vendők érkeztek az üzletbe és elhívták az üzlettulajdonost és így az idegen ember egyedül maradt a bélyegekkel. Egy negyedóraig nézegette még az ismeretlen a bélyegeket, majd Popovics előkezenységét megköszönve, eltávozott az üzletből. A tulajdonos másnap gyűjteményét megvizsgálva, ijedten állapította meg, hogy legértékesebb bélyegei, mintegy száz ezer korona értékben hiányoznak az albumból. A lopásról jelentést tett a rendőrségben. A nyomozás megindult.

— **Hivatalsaló valutakurzusok szeptember havára.** A pénzügyminiszter elrendelte, hogy szeptember hónapban az illetékek fizetésénél a külföldi valuták átszámítása a következő árfolyam szerint történjék: Napoleon őr 220 dinár, török lira aranyban 360, angol font 373, dollár 82, 100 francia frank 672, 100 svájci frank 1596, 100 drachma 187, 100 olasz lira 387, 100 német márká 10, 100 cseh korona 220, 100 osztrák korona 0.19, 100 magyar korona 6, 100 román lei 69, 100 bolgár leva 51, 100 spanyol peseta 1800, 100 holland forint 1807, 100 lengyel márká 1.30 dinár.

— **A fasiszta kongresszus tárgyszorzata.** Rómából jelentik: Valamennyi lap élénk érdeklődéssel kíséri a közelgő fasiszta kongresszus előkészületeit, amely politikai szempontból is egyre nagyobb jelentőségűnek ígérkezik. A kongresszust előzetes értekezletben készítik elő, melyet szeptember 7-én tartanak a parlamenti csoport és kiválóbb vezetők részvételével; főként annak megvitatása céljából, milyen akciót kezdenek a fasiszták Dél-Itáliában. A később tartandó kongresszus napirendjén a következő kérdések szerepelnek: 1. Elfogadják-e a fasiszták a szindikalizmust, vagy maradjanak meg egyszerűen politikai pártnak a nemzet képviselőiben. 2. A párt monarchista, vagy köztársasági programot követessen-e. 3. Forradalmi, vagy alkotmányos álláspontra helyezkedjék-e.

(*) **Gyermekeladás a városi színházban.** Folyó hó 3-án a Rokkanti-napon délután 4 órai kezdettel a városi színházban gyermek előadást rendez a »Műpártoló Köre«, színe kerül a »Kukorica Jancsi«, melyben több mint 50 gyermek vesz részt. A próbák folynak Pletsch Ferencné rendezése mellett. Jegyek kaphatók.

— **Nők a népszövetségben.** Londonból jelentik: A népszövetségnek van egy asszonytagja, Tennanté, akit a brit kormány küldött ki helyettes megbízottként. Most az ausztráliai kormány is egy asszonyt nevezett ki helyettes megbízottnak. Az új tag neve Delené.

(*) **Megnyílik!** Schmidt táncintézte szeptember 16-án a katolikus legényegyletben. Tanítványok felvételnek egész napon át.

(*) **A strandfürdő igazgatósága** felkéri azokat, akiknek fürdőruhája a kabinsoknál őrizetben van, hogy azokat szeptember 15-ig vegyék át.

(*) **A Dupla anyós** című francia boház, mely legelőbb Pálcsón ért el olyan sikert, közkívánatra megismétli a »Műpártoló Köre« folyó hó 3-án a városi színházban. Tiszta jövedelmé a helybeli rokktant javára fordítatik. Jegyek már kaphatók a kör helyiségében.

SPORT

A Sand Starikanizsán. A Sand vasárnap Starikanizsán játszik az ottani egyesülettel, amelynek együttese az egyike a legjobb vidéki csapatoknak. A Sandban ez alkalommal már játszani fog Weisz, aki a centerhalf posztját tölti be. A Sand a következőképp áll fel: Krausz, Beleslin, Kovács, Held, Weisz, Ördög, Dér, Domótor, Ujházi, Lantos és Haraszti.

Vasárnapi program. A bajnoki szezon első mérkőzése vasárnap zajlanak a Suboticián. Az első osztályban szereplő csapatok közül a Bácska és a Sport vezeték be a kampányt, amely előreláthatólag érdekes lesz és izgalmas. A Bácska pályáján küzdenek meg a csapatok. A Bácska győzelme szinte holtbizonyos. A másodosztályban »SZMTC—Concordia« mérkőznek vasárnap egyenlő eséllyel. Ha a Concordia a nyári szünet alatt nem veszített semmit formájából, úgy javára döntheti el a mérkőzést.

A magyar bajnokság első mérkőzéseit is ma játszik le a budapesti csapatok. Az első napon a bajnokság mindkét komoly aspiránsa: az MTK és az FTC is játszik, még pedig az MTK a VAC-al, az FTC pedig a Vasasokkal. Az MTK-nak valószínűleg sikerül majd a dajube. Az FTC azonban nem sok reménnyel nézhet az első mérkőzés kimentele elé, mert a kitűnő formában levő Vasasok — az Obitz és Schwarz nélkül játszó FTC — könnyen elűtheti a két bajnoki ponttól.

Allatorvosi vezetés! Allami felügyelet!

PATRIA
SERUM
VÉDŐSZER

SÖRGÖNYCIM:
PATRASERUM
SUBOTICA.

TELEFON
SZÁM:
SUBOTICA 60.

SZERUNTERMELŐ-INTÉZET SUBOTICA

Első hazai intézet,

mely termel és szállít védő- illetve gyógyító oltóanyagokat és szerumokat minden mennyiségben és mindenkor teljesen friss állapotban a következő betegségek ellen:

Lépfene, sertésorbánc, sertés-pestis (sertésvész), sertés-septikaemia, baromfikolera, mirigykór (peteckór), járványos elvetézés (abortus).

Készítünk továbbá Murint egerek és Ratint patkányok irtására.
Díjtalan kórmegállapítás!
 Díjmentes felvilágosítás minden szakkérdésben!

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, szeptember 2. A mai tőzsdénapon mersékelt irányzat mellett az árak nem változtak lényegesen. Elég bő kínálat mellett a védelkedő győzelem volt. Eladott búza, búzakar, 445—450 d. Bánánti ab Senta 349 d. Arpa 385. Zab 330. Kukorica 389. Liszt 015 d.

Beograd, szeptember 2. Zárlat. Devizák. London 407. Páris 696. Newyork 91. Gent 1742.40. Milano 296.20. Prága 330. Berlin 6.30. Bécs 0.13. Budapest 3.20.

Zürich, szeptember 2. Zárlat. Berlin 0.405. Amsterdam 205. Newyork 526. London 26.49. Páris 41.25. Milano 23.15. Prága 17.25. Budapest 0.23. Zagreb 1.49. Varsó 0.0625. Bécs 0.0075. osztrák bélyegzett 0.00875.

Budapest, szeptember 2. A devizabizottság irányárfolyamát. — Valuták. Napoleon-arany 7800, angol font 9275—9575, dollár 2065—2115, francia frank 162—165, márká 1.62—1.70, lira 91.50—94.50, osztrák korona 2.30—2.40, lei 16.25—16.75, szokol 71—72, svájci frank 395—405, dinár 21.60—22.00, lengyel márká 25.50—27.50. — Devizák: Londn 9275—9575, Berlin 1.50—1.70, Milano 91.50—94.50, Páris 1.62—1.65, Prága 70—72, Zürich 395—405, Bécs 2.30—2.40, Zagreb 5.45—5.55, Newyork 2075—2125, Varsó 26.50—27.50.

VESZÜNK

legmagasabb áron

7%-os államkölcst

4%-os Osztr. Magyar járadékot

Stanković i Drug

Kralj Aleksandrova ul. 8.

Subotica. :-: Telefon 480.

(*) **Dr. Bányai Andor orvos** hazaérkezett és rendelését újból megkezdte. 5802

JELENIK és PISZKER, NOVISAD

izr. hitközségi épület.

Ajánlja ujonnan megnyílt

férfi- és női- és balesáruraktárát

versenyképes árrakkal.

az elpusztíthatatlan

kaucsuk-cipősarok

NYILTTÉR.

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a t. vevőimet, hogy a Faragó és Lausevits cég a mai napon megszűnt és fűszer-, gyarmat- és festékáranykereskedésem VI. Tolstojeva utca 11. (a kenyérgyár mellett levő utcában) saját házámba helyeztem át, amelyre ezután van szerencsém vevőim figyelmét felhívni, előre is biztosítva a legjobb és leggyorsabb kiszolgálásról.

Telefon: 690.

Teljes tisztelettel
Lausevits Szávó

5135

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy egy előtűnk ismeretlen egyén, aki mint villanyzerelő adja ki magát, azon a címen, hogy a szereléseken mutatkozó hibákból kifolyólag az áramszolgáltatás megszüntik, melynek orvoslására a villanytelép igazgatósága 6t küldte ki. Kijelentjük, hogy a telepünkön alkalmazásban levő szerelők igazgatóságunk által aláirt igazolvánnyal vannak ellátva s amennyiben a fogyasztóknál jelentkező szerző ezen általunk aláirt igazolványt előmutatni nem tudja, nem is lehet telepünk a kalmazottja. A közönség tehát saját érdekében cselekszik, ha ezen fent emlitett ismeretlen egyent, aki fogyasztókat zsarolási szándékból megfélemlíti, a legközelebbi kerületi rendőrségnek azonnal fejelenteni.

Suboticei villamos vasut és világítási Részvénytársaság.

Felhívás.

Felhívom figyelmét mindazon kereskedőknek, kik Bocsán Sándor kereskedő, K. francsi lakosnak hiteleztek, követelésüket 8. azaz nyolcnap alatt nálam jelentsék be, mert azontul követelésüket nem veszem figyelembe.

Tisztelettel
Kedves Sándor
Karancs.

Ahalirott értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy én a Kramer Antal és Társa cégtől másfél évi működésem után mint szabász a mai napon kiléptem.

Vesziák Mihály.

Továbbá van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Városi zenede épületében Sücs és Sági mellett uri divatszabó üzletet nyitottunk. Főtörökvésünk, hogy a n. é. közönséget pontos, jó, elsőrendű munkáinkkal, mérsékelt árak mellett kielégítsük.

Vesziák és Bózsó
uri divatszabók.

APRÓHIRDETÉSEK

ÜZLETEM átalakítása miatt kiselejtezt cipők minden áron eladó. Üzlet be rendezés eladó. Wilhelm János. 6221

CSERÉPKALYHÁT venének Basch és Vighi fakeskedők. 6184

ÉJLELI HÁZ 40 éve fennáll, napi bérben kiadó, esetleg butor az üzlettel is eladó. Jogot 30 éves nő kapja meg, nyitva egész éjjel. Ugyanott gazdaszszony felvételik. Rosenfeld Eszter, Sombor Fecske-utca 11. 6269

EGY főjorgalmu éjleli üzlet eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Kiss István. Nova-Kaniza. 6251

KERESEK megvételre fiatal Máv golyós csepőt, hozzá kifogástalan kazánt. Pontos leírás ármegjelöléssel Csáki Dávid Malihgyes. 6195

BÁDOGOS műhely teljes és szükséges számmal, lakással együtt a főtéren eladó. Cim Malusev Iroda.

KÜLÖNFÉLE

Süsmört, viszketegezet, (rüh) 3 napon belül megszüntet az illés-féle viszketegeg kenőcs és kátrányszappan használata. Kapható illés gyógytárban főposta áttelneben.

BORJAS teheneket, tenyész bikát, öbort, törkölypálinkát, keltetőköpecet kinnál Szobonya Kraljevöveg. 6146

MADAME Grgić szerbhorvát nyelvtanárno nyári szünetéről visszatért és ismét ad órákat felnötteknek és gyermekeknek. Cimeket a kiadóba kér. 6244

AUTO-TAXI S. 52. Telefon 1. szám. 6257

TÁRSAT, vagy társnöt keresek 75.000 dinár tökével, egy berendezett, racychb cipész és bőrkész kedéshez, szeptember 15. Cim a kiadóban. 6250

OROSZ NŐ francia, német órád ad, kezdőknek, haladóknak. Irodába levelezést vállal német franciázt. Cim a kiadóban. 6256

EGY külör bejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 6310

ÜZLETHELYISÉG a főposta mellett azonnal átadó. Bárminek alkalmas. Cim a kiadóban. 6309

KERT A VÁROSBAN, feles művelésre kiadó. Értekezés Váli Gyulánál Sokolska ul. 4. 6361

KÉRVÉNYEK megírását szerb és magyar nyelven bármilyen ügyben elvállal Malusev Iroda.

FORDITASOKAT szerb és magyar nyelven bármilyen ügyben elvállal Malusev Iroda.

ÜZLET, mely több részre osztható Irodának vagy vendégönek alkalmas pin-cével átadó. 2 egymásba nyíló szoba beltéren azonnal Irodának kiadó. 4-5 szobás házak közel beltérhez. Palleson villák nagy szöbötterméssel eladók. Hővebet Langne Agina ul. 11. 6317

KÉT SZEMÉLYES elegánsan berendezett butorozott szobát keresek a beltéren villany világítással és esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóban.

HEGEDÜ tanítás Nagy János első mesterénél. Tanítók kezdöket és haladókat. Jelentkezés III. Duliceva utca 33. Tüzlötök mögötti utca. 6298

BABAKLINIKA mindenféle haját vesz és rendelésre célszerűen elkészít. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Ugyanott hajmunkához értő jó megjelenésű fiatal fodrászegged felvétetik Lagner János fodrász Subotica, Edényipiac. 6276

Magnesit a legjobb felhőcipőtisztító. Kapható illés gyógytárban főposta áttelneben. Ára 5 dinár.

Idegének találkozó helye!

LANDOVICS

volt

„BAČKA“ VENDÉGLÖJE,

ahol jó ós izletes ebédet kaphat 7-50 dinárért. Zóna 2 dinár.

Ajánlunk

elsőrendű

darabos pormentes faszenet azonnali szállításra
COMMERCIA R. T. SUBOTICA.

Szikkvizgyárnak

alkalmas házat közel a beltérhez megvételre vagy bérbe keresünk, lehetőleg azonnalra. Cim a kiadóban. 6313

LE A DRÁGASÁGGAL!

cipőruház Pašičeva-utca 12. (Gözfürdő épületben) augusztus hó 25-től szeptember 10-ig nagy **CIPÓVÁSÁRT** rendez, melyen az összes raktáron levő cipők minden elfogadható áron kiadásitlanak.

Perfekt önálló könyvelő

szerb nyelvismerttel
azonnali belépésre kerestetik.
HALBROHR SZÁLLÍTÓ SUBOTICA.

GERBEAUD, FLORIS

csokoládé, cukorka különlegességek ismét kaphatók

MAYERHOF ELLA

cukorka üzletében.

Itt a szezon!

Urak és hölgyek kalapjaikat a legujabb modellek szerint

Sild József

kalaposmester modern felszerelésű műhelyében készítették legújantabb árak mellett. A legujabb modellek megérkeztek.

Okleveles tanítónöt

magyar- és német nyelv birással keresek 11 éves II. oszt. polgári leányiskolai magántanuló leányom mellé legkésőbb f. é. október hó 1-ével való belépéssel.

Élőnyben részesül az, aki e téren már némi gyakorlattal bír s aki zongora és kézimunka tanításban teljes járta sággal bír.

Fizetés igények megjelölésével ellátott ajánlatok, bizonyítvány másolatokkal és fényképpel felszerelve legkésőbb f. é. szeptember hó 15-ig címre beadandók.

St. Futog S. H. S.

6262

Gödör Ignác
jóságigazgató.

OLCSÓ! JÓ! SZÉP

kefe, meszelő és ecsetáru

CSAK

RADÓ & DEUTSCH

kefeáru nagykereskedésben

NOVISAD, Futaki-u. 51. kaphatók. — Gyári árak. Gyors és pontos kiszolgálása. — Pontos csomagolás.

Jó házból való fiu **TANULÓNAK** esetleg fiatal **KIFUTÓ** felvétetik Braća Lehner divatáru üzletében Kralja Aleksandra utca 5. 6246

„**Nea**“ **Crem** a legjobb aecapáló szer
KORONA-GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál **KRAUSZ**
V. Becskerek, a törvényeszdki palota mellett.
Telefon 329. 5904

Keresek azonnali belépésre lehetőleg nőtlen szerb, német és magyar

levelezőt és könyvelőt

Faszakmából előnyben részesülök.

Spitzer Herman
6120 Sombor,
Florianaova utca Br. 3.

Sentán 6312
műtrágya
garantált minőségben jutányosan
a Gazdakörben jegyezhető

Jön az idény! Kezdődik a disznóvágás! Rendeljen addig, míg a készlet tart
husdaralókat
feltűnő olcsó áron
DELTA vaskereskedelmi r.-t. Martičeva u. 15
Kérjen képes árjegyzéket különböző vasúrukról.

DIAMALT
Páček figyetni! „DIAMALT“ a Hauser & Szobolka gyárban Wien-Stadtlaui, békebeli minőségben, utra kapható a vezérképviselési! Jugoszlavia számára
Edward Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmajerova ul. 10.

Éves-magas, szöke, ledny keresek. Cim... stb.

Altalában a legtöbb hirdetés ilyen szövege. Megírják, hogyyszöke, vagy barna, ilyen meg ilyen leleséget keresnek és fényképet kérek mektekintés céljából, oda írják lelti vagy havi jövedelmüket, igen sokszor az utóállamok valutájának értékében is. Így a jövedelem sokkal magasabb. A leányok általános tulajdonsága, hogy szeretnek férjhez menni és a legtöbb leány szeretne gazdagon házasodni. Természetes tehát, hogy a »híhietetlen magas« összegeknek — bedülnek. Számítatlan házasság jött már létre ezen a módon, amelyeknek javarésze — miként több tudomásunkra jutott eset bizonyítja — szerencsétlenül végződött. Legutóbb két ilyen házasságról szereztünk tudomást. Az elsőnek szenvedő hősnője egy jöcöszláviai magyar tanítónő. Egy bécsi újság került kezébe, a melyben szemébe ödött egy jenkinék házassági hirdetése, amelyben az magát »ingenieur«-nek nevezte. Szegény tanítónő összetévesztette ezt az »ingenieur« szóval, mérnöknek vélte és a végén kiderült, hogy meg csak nem is gépész, hanem — napszámra dolgozó kazánfűtő. A tanítónőt azonban megcsodálta az amerikai fiú jövedelme, beáldotta tehát fényképes ajánlatát és rövidesen házasság lett a dolog vége. Könnyű elképzelni, hogy milyen meglepetés érte az asszonyt, aki férje pénzén utazott ki Amerikába. A lépre ment fiatal leányt, aki egy intelligens fiatal mérnökkel vélte magát eljegyezni a hájállomáson egy füstöképi kazánfűtő várta.

A másik eset már sokkal tragikusabban végződött. Az egyik budapesti lapban egy komolyhangú újsákszavú hirdetés jelent meg, amely szerint egy newyorki ur, akinek haja és szeme fekete, szöke és nyúlának európai hölgygel házasságot kötne. Egy Erdélyből repatárít magasarang államtisztviselő fiatal, szöke és nyúlának leánya véletlenül elolvasta a hirdetést és titokban levelezni kezdett a házassuli akor ismeretlenem. A »völegény« küldött hajőjegyet, a leány kiutazott s ott tudta meg, hogy választójának nemcsak a haja és a neme fekete, hanem a — bőre is. A leány kétségbeesésben öngyilkos lett.

Nagyon finom és jellemző az írása a következő eset: »Egy fiatal írótárs, akif egy újság kíméletlenül ledorongolt, panaszkodott az ősz Mesternek e meglurcoltatásért, s így kiáltott föl haragosan: — Meg fogom bosszulni magamat! Ellenkriticák írok, és bebizonyítom a világnak, hogy az ellentem egy kaján, irigy és tudatlan fráter!... Mit gondol, tegyem meg ezt? — Ha jönnek látja, — felelte Fontenelle. — De, épp most jut eszembe, — folytatta a fiatal ember, — hogy őnt is gyakran megtámadták, s ön sohasem válaszolt az ilyen kritikákra. Mért hallgatott mindig? — Oh, — felelte Fontenelle, — az én esetem egészen más volt. Én soha sem voltam annyira meggyőződve arról, hogy igazam van, mint ön! — Még egy jellemző adat a szerénységére. — Abban az időben, amikor cenzori feendőket végezt, egy fiatal írő kézirátot vitt hozzá azzal a kérdéssel, engedné meg annak a könyvátadását, Fontenelle megtagadta a kérését. — Hogyan? — kiáltott csodálkozva a fiatal szerző. — Az Oracles szerzője megtagadja műveitől az imprimatur-t? — Hígyie el nekem, fiatal barátom, hogy ha cenzor lettem volna már abban az időben, amikor az »Oracles«-t írtam, az sohasem jelenhetett volna meg nyomtatásban. A nők iránti tisztelete közmondásos volt. Ahogy ő szokta mondani: — Sokkal jobban szeretem, semmint a férfiakat, a nőket.

Problémák a mai kultúra köréből

UJ ESZMÉK

Az eszmék szükségletekből támadnak, eleinte vágyak, később kívánságok, végül a szükségletet kifejező s azt betöltő gondolatok alakjában. Ezek a gondolatok, amelyek voltaképpen hosszú gondolatok, egy-egy találó kifejezésbe tömörítve adják az eszmét, amely után az ember cselekvéseiben indul. Hasonlóképpen van a társadalmi életben. Az itt fölmerülő szükségletek föl akadnak a társadalmi vágyak, kívánságok, gondolatok, eszmék. Egy-egy eszme a szükségletet egész nagy csoportjának a kifejezése, amelyek közül a legkimagaslóbb, a legnagyobb, a legéresebb szükséglet nyomja rá a töbire a maga bélyegét. Fejlődésük hosszabb ideig tart, s történelmieké akkor válnak, amikor a nagy társadalmi változásoknak az irányát és a távoltságot mutatják. Első megjelenésük még a régi korszak hanyatlásának az idejére esik s annak bomlásához nagymértékben hozzájárulnak.

A szabadság epochájának századában igen korán mutatkoznak az új szükségletek. Főllegnek a nemzeti-ségi törekvések, a kapitalista bajok, később az erkölcsi romlottság, s a vallási türelmetlenség, amelyekből majdan kialakulnak az új kulturális irányok, az új eszmék, amelyek a század végéig szakadatlanul fejlődnek s a több tényező szerint, amelyek őket előtérbe állítják, a következő három főcsoportba foglalhatók: 1. szociális és árnyajatai; 2. a vallási alapon álló irány, különösen a keresztényszociálizmus; 3. a régi szabadelvű irányzat a belőle alakult radikális újítással. A többiek most mellőzhetők.

Mindenek előtt tudnunk kell, hogy a szabadelvűség etikai tartalma a szabadelvűség korában teljesen sohasem valósult meg, sőt a teljes megvalósítást meg sem kísérelték. Etikai eszméi — pedig minden átalakulásban elsősorban az etikai eszmék vezetnek — még megvalósulásra várnak. Programjából voltaképpen csak a lelkiismeretszabadság s a demokratikus elvek mentek át az életbe, s bár ez utóbbiak csak félig-med-

Sok kortársa bizony annyira szeretne, hogy nem tisztelte őket. A boulogne-i erdőben fiatal urak, akik kissé be voltak csipve, találkoznak egy csinos leánnyal, akinek a keblét, amely anélkül is szép volt, kis rózsabokrétá díszítette. Az uracsok egyike pajkosaságból el akarja rabolni a virágokat a hölgytől, aki pirulva, ijedten védekezett a váratlan támadás ellen. E kritikus percben arra sétál véletlenül Fontenelle, s azonnal védelmébe vette a leánykát. — De a tiszteletreméltó aggastyán, — aposztrófálta őt a merész ifjú, — nem látja, mily szépek a rózsák, s mily édesen illatoznak? — Látom, — felelte a nők öreg lovagja, — de azt is látom, hogy a nők iránti tisztelet tövisekkel védi meg őket.

A fiatal urak bocsánatkérőleg hagytaak föl az ostrommal, a rózsabokrétá pedig a következő percben már az ősz írő kezében volt, aki azt a fiatal leánytól olyan bájos mosoly kíséretében kapta jutalmul, amely a hölgy völegényét is kielégítette volna. Egy unalmas pasast, aki mindenkinél jobban akart tudni mindent, szintén alaposan megleckéztetett egyszer Fontenelle, aki nem szerette a mindenkifélegelősolókat és a mindent jobbantudókat.

Lakoma alkalmával valaki így szólt a felszolgáló személyzet egy tagjához: — Kérem, adjon innom! A mindenkritizáló ur helytelenítette a kifejezést, amely szerinte nem

díg valósultak meg, a társadalmi s állami élet átalakulása rendkívül nagy volt. Hátha még a többi eszme is megvalósult volna! Ez esetben a történelem egészen más fordulatot velt volna a század vége felé. A szabadelvű eszmék közül a személyiség és a hamisítás, az igazságosság, a szolidaritás és a testvériség ezek csekély mértékben valósultak meg; de azért nem hiált vagy kihálásra számít eszmék, hanem ellenkezőleg alapjai a további fejlődésnek s hosszú századok fognak elmúlni, nagy küzdelmek közt, amig gyökereket vernek az emberiség szívében s intézményeiben. Azonban valószínű, hogy módosulni fognak s az új viszonyoknak megfelelőleg tartalmuk bővülni vagy szűkülni fog. De ki nem halnak. Fenn fognak maradni. Annyira az emberi természetben gyökereznek, annyira alapjai az erkölcsiségnek s az emberiség életének, hogy soha el nem pusztulhatnak. Így a szabadelvűség etikai eszméi fogják képviselni és irányítani a századok irányát s minden közbeeső hanyatlás ellenére mindig többet és többet fognak megvalósítani a humanitásból, amelynek a lényegéhez tartoznak. A kulturális jövedő alapjait bennök kell látni.

Az elmúlt században időreadásul először a szociális törekvések léptek föl. Ez már a 18. században megállapítható. A 19. század első felében nevezetesen haladást tettek, azonban a történelem komolyabb tényezőjévé csak a század második felében emelkedtek, amikor a Marx-féle tanok már erősebb hatást gyakoroltak. A szociális törekvéseknek sokféle irányt alakult ki. A teljesen mérsékelt álláspontról kezdve a legitimizáncs meg kommunizmusig sokféle az irányzat. Az egész irányzat magától a tudományos szociálizmus alapvetéleit tekinthetők s azoknak az alapján szerveződött a munkásság. Főbb reformizmák ezek: teljes demokrácia, a magán vagyon nagy mértékű korlátozása, a javak arányos elosztása, a termelő eszközök társadalmosítása, a munkának mint főtársadalmi elvnek az elismertetése. Ami ebben a programban a radikális liberális eszmék látható módosításán kívül új momentum: az igazságosság eszméjének uralomra juttatása, aminek a munka csak eszköze. Természet-

volt elég finom, s vitatta, hogy így kellett volna mondani: — Kérem nyujtson italf nekem. S aztán Fontenelle-hez fordulva, megkérdezte tőle: — S az ön véleménye? — Az ön helyén, — felelte az öreg ur szárazon, — így szólnék: Kérem, vezessen az ivóhoz!

Az akadémiának egyik tagja ülés közben gyűjtést rendezett valami jötköny célra, s minden tagtársától egy aranyat kért. Az illető nem vette észre, hogy a fuksárgáról híres akadémiai enök, Rose ur, már leadta a maga louis'orjait, s tévedésből másodsor is hozzáfordult. Ez kijelentette, hogy az aranyat már lefizette. — Nem láttam, — mondta erre udvariasan a gyűjtő, — de elhiszem. — Én pedig, — jegyezte meg Fontenelle, — láttam, de nem hiszem.

De a legszebb életnek is vége van egyszer, s az írő, akiről ez apróságokat fölelevenítettük, néhány héttel előbb, hogy százéves lett volna, meghalt. Amikor már közel volt a véghez, az orvosa, akinek valószínűleg még sohase volt százéves beteg, megkérdezte tőle, hogy mit érez és mit szenved? — Semmit se érzek, — felelte Fontenelle, — és semmit se szenvedek, csak azt a nehézséget, hogy élek!

Az az ember, akinek a kivételesen hosszú élete oly könnyű volt, csak a halála órájában érezte, hogy az élet milyen nehéz!

Az ily elméért még akkor is kár, ha szeszestendős korában szünik meg működni.

sen a szociális irányzat sokféle fokozata és árnyalata az alapeszmének gondolja rendszeréhez képest a megvalósulását más és más képpel magán- és a közügyont más és más képpel szabályozza. Ez az irányzat a lefolyt században már nagy küzdelmeket folytatott s nagy sikereket ért el, azonban legszélsőbb árnyalatának, a kommunizmusnak szereplése az utóbbi évtizedben a komoly szociálizmus tekintélyének sokat árított.

Másodiknak vehetjük a keresztény tanok alapján keletkezett irányzatot. Ez természetesen a római egyházban nem lehet más mint erkölcstelen eszmének a megvalósítása a társadalmi reformban. Belőle keletkezett a keresztény szociálizmus eszmeköre, melynek célja reformok létesítése keresztény konzervatív szemlemben a magánvagyon mostani rendszerének fenntartása mellett. Alapeszméje szintén az igazságosság elve, de azt másképpen akarja megvalósítani, mint a szociálizmus. A többi egyházak az álláspontra progresszívabb, közeledek a radikálisabb reformok eszmeköréhez, azonban külön álláspontra nem képviselnek, részben benne vannak a keresztény szociálizmus eszmekörében.

Harmadik irányzat a régi szabadelvű rendszer, amely iparkodik magát fenntartani, azonban álláspontra még radikális ágazatában is meghaladottnak látszik. Ez az álláspontra az igazságosság elvét valjia életnek s követeli az erősebb demokráciát, a hűbérvisz maradványainak a teljes kiirtását, a munkaszabályozást, azonban a magánvagyon rendszerét érintetlenül hagyja.

Mint látható, minden irányzatnak, amely reformizmákat nyújt, a magva: a társadalmi igazságosságnak nagyobb mértékű megvalósítása, amit vonatkoztatunk a vagyon, a javak megosztására, a munkára, az egyén, még teljesebb felosztására a közösség érdekében nagymértékű ápolásával és a demokrácia nagyobb teljességére. Az igazságosság azonban eddig még nem emelkedett az uralkodó eszme erejére és rangjára s még nagyban folytak a küzdelmek körül, de nézetem szerint, nem annyira az kétséges, hogy az igazságosság elve uralkodó elv legyen, mint inkább a mérték, a mód, amint az igazságosság meg kell valósítani és intézményesen biztosítani. Nem tudom, hogy valóban az uralkodó eszme lesz-e, de azt hiszem, hogy benne azt láthatjuk.

Bizonyos azonban, hogy a küzdelem, amely a jövedő nagy kulturális korszak uralkodó eszméje körül folyik, még nagyon sokáig fog tartani. Mindaz, ami az igazságosságban, mint etikai társadalmi elvben benne foglaltatik, egyszerre algha valósulhatna meg. Haladása valószínűleg olyan lesz mint volt a szabadságé, lökészerűleg fog előre menni bizonyos időközönként, talán századokon át, mindig csak egy-egy részletet valósítva meg az eszme tartalmából. E küzdelem folyamán egy egészen új kultúra fog előállni: a társadalmi igazságosság kultúrája, amelyben az az uralkodó eszme fog érvényesülni az egyéni és a társadalmi műveltségben s a kulturális alkotások minden nemében. Ennek az új kultúrának az előkészületét látjuk már munkában itt-ott, a művészetben, a társadalmi s emberi élet új fellegében, az irodalomban s az erkölcsök átforgalmazásában. Az eredeti eszme ismét erősebb lesz s a századok folyamán magasabb szempontú és etikai nacionálizmus, gazdasági rendszer, művészet, világnézet fog kialakulni. Most még nincs meg egyik se, de közközlök a világ, a művelt emberiség, hogy a mostani állapotról egy tisztább, nevesebb, magasabb szellemi és erkölcsi légréteg jusson, amelyben több a humanitás mint a maiban.

Mióta alkalmazzák a narkóziót?

— Az érzéstelenítés történetéből —

A 12. század írásában gyakran olvasnunk »álmosszivacsok«-ról, amelyekkel általános kábultságok idéztek elő, különösen amputációknál. Mai tudásunk szerint azt kell feltételeznünk, hogy vagy az a folyadék volt hatásos, amelybe ezeket a szivacsokat bemártották (ópiumnedv, fityocyanus, Mandragora), vagy pedig ilyen szivacsdarabkákat égettek el és az elégségnél keletkező gázokat lehellették be. Az operáció utáni felélesztéshez ecettel itatott szivacsot használtak. Sigerist és Sudhoff vizsgálatai alapján nemrégén vált ismeretessé, hogy ilyen »álmosszivacs«-receptek már a 9. században is voltak. Aligha tévedünk tehát, ha azt mondjuk, hogy a műtét céljából való általános érzéstelenítést már az antik idők orvosai is ismerték. Az annak idején Bolognában végzett műtémél tehát minden valószínűség szerint már ezerszeresedő — még az alexandriai híres orvosi iskolából származó tradícióra támaszkodtak. Csak amikor Priestley 1775-ben a nitrogénmonoxidot, az úgynevezett kéjgázt fedezte fel, ismerte fel 1779-ben Humphry Davy annak bővítő hatását. De sokáig nem nyert ez gyakorlati alkalmazást, míg 1841-ben egy Horace Wells nevű amerikai fogorvos tanúja volt annak, amikor Vándor-szónokok, vásáros komédiások a kéjgáz hatásait demonstrálták. Wells azonnal arra gondolt, nem lehetne-e ezt a dolgot a fogászatban felhasználni és önmagát vetette egy kísérlet alá, amennyiben nitrogénmonoxid-narkózisban kihuzatta egyik zápiogát. Később azonban 1864-ben Charles Thomas Jackson amerikai orvos rájött arra, hogy az aether-gőzök be-
 lélegzése is hasonló bódultságot idéz elő és nemskorára egyik pácienstől ki is próbálta ezt egy foghuzás alkalmával. Egy évre rá fedezte fel Simpson angol szülészorvos a legfontosabb narkotikumot, a chloroformot. Még ugyanabban az évben írja Nägele híres szülészprofesszor egy barátjához intézett levelében: »Hány szert fogunk még kapni, amellyel narkóziót lehet előidézni?« És igazra volt Nägelenek! Még az év decemberében Neumann bonni klinikus önmagán végez chloroformnarkóziót, amelynek hatására rövid idő múlva »a lét és nemléte határán fejtődés« Azóta az al-
 tatás lihetetlen fejlődésen ment keresztül és bizony ma már el sem tudnók képzelní az orvostudományt ez áldásos szerek nélkül.

A helyi érzéstelenítés története rövidbebb időre nyulik vissza. Először arra jöttek rá, hogy ezt fizikai uton fagyasztással érhetik el. 1646-ban ki-
 sérleztették ezzel Severins, aki a műtét helyére havat és jeget rakott hosszabb időn át. Sokkal később 1852-ben Arnot azzal akarta a hatást fokozni, hogy sóból és jégből álló hidegkeveréket használt. További fejlődést jelentett Richardson aether porlasztó készüléke (1866) és a Rothenstein által bevezetett Chloroethyl. A ma leginkább használatos kokaínt Koller alkalmazta legelőször 1884-ben szemészeti műtétben, azóta számos modifikációját gyártottak ennek a szernek, amelyek közül a novokain a legfontosabb, amelynek segítségével a legnagyobb műtétek is teljesen fájdalomtalanul végezhetők ma már el anélkül, hogy a beteget a narkózi-

kollemetlenségének és veszélyeinek ki kellene tenni.
 Hatalmas erővel lendült neki az orvostudomány, egymásután fedezték fel egy a szülészethez, mint más súlyos operációkhoz elkerülhetetlenül szükségesek alátét és kábító szereket, amik elviselhetővé teszik az operációk és a sebészeti beavatkozások fájdalmait és megkönnyítik a műtétet végző orvos munkáját.

Shimmy és one-step 1923.

— Megnemesítik a modern táncokat —

Budapestről jelentik: A magyar belügyminiszter legutóbb elrendelte, hogy a tánciskolákat bizottságok ellenőrizzék, nehogy erkölcstelen táncokat taníthassanak a tánc- és illem tanárai. A budapesti táncatanárok a rendelet hatása alatt elhatározták, hogy revízió alá veszik a modern táncokat és minden olyan figurát el-
 törölnek, amelyhez az erkölcsatlenség leghalványabb gyanuja is fér. Megállapodtak továbbá abban is, hogy közösen fogják meghatározni, hogyan tanítják a modern táncokat és tantervüket a hatóságoknak is bemutatják. A hatóságok pedig csak azok ellen a táncmesterek ellen fognak eljárni, akik nem a hivatalosan elfogadott tanterv szerint tanítanak. A táncatanárok egyesületében most folyik annak megállapítása, hogy milyen figurákkal táncolják a modern táncokat. Szombaton értekezlet volt ebben az ügyben.

Persze az előadó táncosok nem szóval adta elő mondanivalóját, hanem kiállt a parkettre, derékon kapott egy táncanárnt és elkejtette előadó beszédét. Legelőszörban is shimmyt táncolt. Már maga a táncosnő fogása is egészen különbözik attól, ahogy azelőtt volt. A férfi bal és a hölgy jobbkarja nyugodtan leengedve szorosan a test mellett van. A hölgy bal karjával nem öleli át a férfit, hanem keze a férfi jobb karján nyugszik. Ezentul nincs szoros összesimulás és az arck sem simulnak egymáshoz. Az előadó javaslat szerint a shimmyt jellemző exotikus, néger lépeket meg kell szüntetni és ezzel a csámpezás, amit a közönség úgy megszeretett, eltűnik a parkettéről. Nem javasolja Guttman a vállak és a karok rángatózását, a shimmy legyen sima tánc. A figurák is egészen simák, csak a sróf utolsó mozdulatánál hajlik meg a térd.

Guttman javaslatát egyhanguan magáévá tette az értekezlet annál is inkább, mert most már külföldön körülbelül így táncolják a shimmyt. Ezután a one-stepp megtárgyalását tüzték napirendre. A megreformált one-stepp leginkább sima, sétáló lépésekből áll, néha egy-egy oldallészenben maradnak egymással, a különbség komplikálva. A párok állandóan lönböző cífrábnál-cífrábn figurák megszülnének. A fogás pedig lassu, apró two-step lépésekből áll. Ezekenkívül még a shimmyben táncolt négy-szóget is lehet a one-steppen táncolni. Az értekezlet ezt az indítványt is elfogadta.

Legközelebb a többi modern táncok figuráit fogják megvitatni és már előre bizonyosan megállapítható, hogy azokat is hasonló decens, finom formában fogják tanítani.

A táncatanárok meg vannak győződve arról, hogy a megreformált modern táncok ellen senkinek sem lesz kifogása.

Valódi Erényi-féle Diana Sósorszesz a legjobb háziész, minden házban nélkülözhetetlen

Használták: mint kosmetikai cikket hajpálásra, mint szalvizet mint rheumas fájdalomcsillapítót, mint szélbőrszörpöt, mint gyomorcsépeket mint fogcsépeket s.b.

Használati utasítás minden üveg ez mellékelve!
 Egy kis üveg ára 6— din.
 Egy középnagy 16— din.
 Egy nagy üveg 32— din.
 Az egész országban mindenütt kapható! Óvakodjunk ócsa cikkektől utaztatók!
 Forgalmazó: **Jugopharmacia r. t.** Dianaszékelyi Zagreb, Prilaz 12. Telefon 9—22.
 Viszonteladóknek magas emedményt kívánatra külön árajánlat.
Vezérköpviselő a vojvodina részére: KORODI LAJOS és TÁRSA, NOVISAD, Ustavska ul. 12.

(* Dr. Herman Károly orvos németországi utjáról visszatért és rendelkezést újból megkezdte. Rendel. d. n. 8—10-ig és d. u. 2—5-ig. Rudics-u. 2. Röntgen. 3747

Kérdezze

meg háziörvosát és ő is igazolni fogja, hogy jó és megbízható fertőtlenítőszernek egy háztartásban sem szabad hiányozni. Sebek és sérülések kimosására, a betegágyon való fertőtlenítésre hólgyek intim toilettejéhez legszob bojr

1—2 százalékos oldatban. A Lysiform évtizedek óta bevált, tudományosan megvizsgált fertőtlenítő szer. — Kapható használati utasítással minden gyógyszerertárban és drogeriában.

Földrajzító Jugoszlavia területére: **Jugopharmacia D.D.** Zagreb, Prilaz 12. Viszonteladóknek magas emedményt Kérj sz ajánlatot!

(* Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegnek részére. Rendel. délelőt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroksa-féle ház.

Testszinű fürdőfüzők, melltartók és mellfüzők hasszorítóval készülnek
 Steinné **Schäffer Margit** fürdő szalonjában Karadziceva u. 7. (Bárany-köz)

(* Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, ícemeleten, modern szépségápolás, arcberuházás, alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szepek, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkencőcsök stb. 2804

Haszfűzőket

orvosi rendelésre, fűzőket, evomorszorító, melltartók, hálc onl nélkülözhetetlen s fűzőket gummiva és egyenesartót (Grad-halter), legelőnyösebb kivitelben készit, az színfén tisztást és javítást e lovad

VIRÁG LEONTIN

Alexandrova-ulica 11 sz.
 (x) I. M. Ovdia beogradi ügyvéd, telefon 1548., Kralja Milana 9 (az udvarban). Intervenál minden ügyben a hatóságoknál. Levelvez szerbül, magyarul. 3748

I. J. Jug, Novisad

hites tőz-deügynöksége Inter. telef. 10. Vilson-tér 8. **Megbízásokat** isz, buza, tr. a, zab, kukorica és mindenféle termények vételére és eladására a legelőnyösebb feltételek mellett fogad el és boyonlít le a Novisadi Terményüzészn.
 Kér mintázott ajánlatokat a malomtulajdonos és terménykereskedő uraktól és megbízásaik esetén azokat a legjobb napi áron értékesíti.

(* Egy régi szolid alapokon nyugvó hazai biztosító társaság keres megbízható, szorgalmas és munkaszerető külvitalnokokat magas jutalék és esetleg fix fizetés mellett. Cim a kiadóban.

„SAVA“

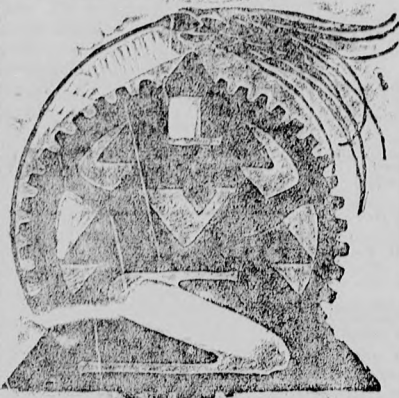
Általános Biztosító Társaság, Zagreb (Ezelött „Generali“) Elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett: élet, baleseti, szavatossági, tűz, betörés, üveg, szállítmány, tűzkar folytán beálló üzemszünetelési károk elleni és jégbiztosításokat.
 Vojvodinai aligazgatósága: **Escoutina i Pučka Banka d. d.** Subotica, Strossmajerova ul. (Huspiac) A Takarékpénzt. és Népbank helyisége.

(* Kalmár női divat szalonja Baruna Rudičeva ulica 2.
 (* A legizletesebb és legelőnyösebb világszreggeli Landovic (volt Backa) vendéglőjében. Csak 2 dinár.

CREM ARANJKALASZ CREM
PINTÉR FERENC Szt. József gyógyszerterára Subotica

GÖMBÖLYÜ és SZÖGLETTES DOBOZOK

írkák, noteszok, mindenféle üzleti könyvek és rászterok izléses kivitelben, jutányos áron készülnék **FISCHER ERNŐ** doboz és üzleti könyvek gyárában, Karadziceva ulica 26. (Saját ház) Felvételi iroda Pašičeva ulica 9. Telefon 62.
 Lithographiai részvények, betétkönyvek, csekklapok, többszínű címkék igen jutányosan készülnék Pašičeva ulicai lithographiában

Ljubljana nagy vásár.
(Foire d'échantillons à Lioubliana)
1922. szeptember 3-tól szeptember 12-ig

Az első nagyvásár az SHS. királyságban.

Legjobb bevásárlási alkalom minden szakma részére. Kiállítási felület 25.000 m². A látogatók a kiállítási igazolvánnyal az egész kiállítást ingyenesen látogathatják és a királyság összes vasutjain féláru menetdíjkezdményben részesülnek.

Igazolványok és jegyek kaphatók minden nagyobb városban megbízottainknál és a ljubljanai kiállítási irodában 25— dinárért. A kiállítási iroda mindennemű felvilágosítással szolgál és lakásról is gondoskodik. Levélcím: Ljubljana Nagyvásár Irodája Ljubljana.

6117

Ha üzleti forgalmát emelni akarja,
Ha házat, földet, üzletet avagy bármit venni, vagy eladni akar,
Ha jó álláshoz akar jutni vagy alkalmazottakra van szüksége,
Ha a világ bármely lapjában bármilyen hirdetni valója van,
Ha hirdetésait a lehető legolcsóbban és a legkevesebb munkával akarja feladni

ugy keresse fel Novisad legregyibbi, szoliditására és pontosságáról híres hirdetőirodáját, a

FUCHS nemzetközi hírlapterj. és hirdető vállalat Novisad, Kralja Petra 13.

Sok pénzt takarít meg ha férőruháit

Husvéth István
kelmecető és vegytisztítógyárban tisztítja vagy festi
Sombor
kelmecető-gyáratól kérjen mintát és ajánlatot.

MÉRLEGGYÁR

Sebestyén és Szenes

Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.
Gyárt:

tizedes, körtesmérlegeket és fahosszmérlegeket. Megrendelőre készít mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekérhűtmérlegeket.

Vállal:

mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását helyszínen eszközözi.

Azonnali szállításra ajánl:

500 és 750 kg-os fenyő és tölgysfa tizedesmérlegeket erős kivitelben. 10, 15, 20 kg-os mérhatárral körtes mérlegeket, továbbá 1000 kg. hordeképeségű százados serítés mérleget. 4413

Gyakorlattal bíró mérleg lakatosokat keresünk és tanoncokat magas fizetéssel felvesszünk.

Eladó egy teljesen üzemképes 8 lóerős

szívógázmotor

cirkularfűrésszel, fejszével, transzmisziókkal, teljesen komplett.

Megtekinthető

Resch József

téglagyárában, Sombor. 6230

Medjusobno osiguravajuće društvo u Ljubljana.

Vezetőségynökség: Subotica.

Köt mindenféle **tilt** és **életbiztosításokat** a legkedvezőbb feltételekkel. Kéretetknél a biztosított összeget azonnal levonás nélkül folyosítja. — Keres megbízható helyi képviselőket és utazó kihivatalnokokat magas jutalék és fizetés mellett.

Hol lehet legolcsóbban vásárolni?

HÁZTARTÁSI CIKKEKET NAGY JÓZSEF

kefe, meszelő, kosár és háztartási cikkek kereskedésében, Strossmajeva ul. (Husplacz.)

DUS RAKTÁR:

Konyhafelszerelések, zománcozott főzőedények, paradicsom- és LISZTSZITÁK, konyhamérlegek, berndorfi alumínium edények, alpacca evőeszközök, ruháskosár, kupé- és utazókosarak, kertibútorok vesszőből stb. 6039

Nizza

szappanok a legjobbak.

Elköltözés miatt eladó

Donauer Jenő starakanizsai cég igen jó forgalma

fűszer, festék, mész, cement, fűszer, angró- és detail-üzlete

Üzlethelyiség haszonbérbe kiadó.

Sajat készítményü

női kötött kabát
női kötött ruha

leánygarnitárak
leányruhák
svetterek, sálak
sapkák stb.

Gyapjufonál
eladás!

Üzlet: Pašičeva-ulica 8.

Üzem: Pašičeva-ulica 10.

Gözfürdő mellett.

Eladás:

Nagyban! Kicsinyben!

Különleges kötött-szővött árak raktáron!

BECK JENŐ

kötszővő üzeme Subotica, Pašičeva-ul.

ÖN

még mindig vidéki ügynökségek nélkül látamoztatja mérleg árát a külföldi utlevelet? Vagy szándékban van-e Beogradba? Utóbbi esetben időt veszít, kötelezések és tolongásoknak, városkázásoknak teszi ki magát a konzultációs ajtaja előtt. Mi

40 dinárért

szerezze be Önnek bármely konzul vizumát, ha utlevelet express ajánlatára címre juttatja, amelyet hasonló módon hárnapnap már kézhez vesz. Konzuli illetékek: magyar 72 dinár, román 52 dinár, osztrák 50 dinár, német 50 dinár, cseh 152 dinár kecskedőnek, 50 dinár másoknak, orosz 140 dinár. — Mint konzultációs cég leggyorsabb elintéztet biztosítunk. Számos elismerő levél. — Levelezünk magyar, német és szerbül. 6575

BIRO EXPRESS, BEOGRAD
Kralja Milana 71.

Építkezésekhez és műkögyáraknak

fehér-, fekete- és vörös-granitot, továbbá Reib-sandot ajánl vagontételekben és kicsinyben

Kiss Pál és Tsai cég
Sombor. 6231

Főmolnár

szakképzett, józan, energikus, 3 1/2 vagonos malomba azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok fizetési igények megjelölése és bizonyítvány másolatok becsatolása mellett Székely Bertalan céghez

Ada intézendők. 6213

NAGY SZÁLLODA ELADÁS

mozival, továbbá tanyák, nagyobb szálló és föld-birtokok, komplett **borbepreállítás ház 80 ha**, hordókkal, halastó 12 hold földdel haz és há-lókkal, Motorok és malinok. Oly bortelemidőktől, laknek idei bortelemidőnek hely nincsen, sok bor ocsán kapható. Borbepreállításra berendezett pincétet bérbe adunk, képviselőseket átveszünk. 6550

BANATI AGENTUR, BELACRKA.

Bortermelők!

Nagyobb tétel
mustot

vásárolok előre is. Afánlatokat
kérek Senčanski put 17.

Schwarz borkereskedő

„Ganz“, Siemens-Schukert, A. E. G. stb.
gyártmányu

elektromotorok és dinamók
állandó raktár:

KRAUSZ MIKLÓS NOVISAD

Futoška ul. 22.

Telefon 325.

NAGY RAKTÁR

faestanékban (divánáthuzatok), klub-
garnitúrákhoz való bőrben,
butorszövetekben, plüssökben, moquetekben,
matrac és redőny-gradlikban, afrique, lószőrök-
ben, butorrugókban, jutavásznakban, félévászna-
kban, szőgekben és különféle kárpitoskellékekben.

Legolcsóbb árak!

J. OMERZO I DRUG

ZAGREB, Petrinjska ul. 3. (az udvarban)

Telefon szám 21-83.

5841

Rejtvény.

A megfejték között tíz értékes könyvet sorsolunk ki

Stand 67. Stand 67.

**FA- és
JÁTEKÁRUGYÁR**

BRAČA SPITZER
SUBOTICA

A ljubljani mintavásáron

„E“ Pavillon, Stand 67.

alatt állítja ki gyártmányait.

Legjobb alkalom

karácsonyi áruk

bevásárlására.

6171

PINCZEMESTERT

megbízható pálinka és borkereskedéshez
KERESÉK. — Senčanski put 17.

SAMOTTATÉGLÁT

ÉS

SAMOTTA-VAKOLATOT

minden mennyiségben az összes iparosoknak
azonnal szállít

„GRADIVO“ KERESK.
TÁRSASÁG

Telefon 5-55. ZAGREB Bogovičeva ul. 3.

Elismert legfinomabb osztárak vegyítésa ko'ksz-

SZÉNSAV

és I-a Stöizl-féle

SZÓDÁSÜVEGEK

Pochtler (Wien) -féle zin és aluminium fe-
jek, üvegcsövek, gumigyűrűk, szelpegu-
mik, málna- és citrom essenciák, festé-
kek és szódavíz tisztogépek és az összes
szikvizgyári kellekek raktára.

„JOHANA“

szénsavraktár és szikvizgyár Subotica.
Segedinski put 106. Sürögnycim: Johana szikvizgyár,
TELEFON: 532.

4838

Kölcsönponyvák,

zsák

ponyva, zsinég és kötélárak

kárpitos

felszerelési cikkek

jutányosan beszerezhetők

Rein Izsó Sombor,

Weidinger-palota. Telefon szám 133.

Kérjen árjegyzéket.

3131

KIZÁRÓLAG NAGYBAN!

KIZÁRÓLAG NAGYBAN!

TRIKOTÁRUK

BERLINI KENDŐK

HARISNYÁK és

ZSEBKENDŐK

a „Britania“ Wieni Ernyőgyár

KIZÁRÓLAGOS KÉPV. ÉS LERAKATA

HIRSCHFELD BÉLA NOVISAD

Örmény (Jermenska) ul. 3.

Telefon 402.

Beremendi
kőből égetett elsőrendű
meszet
beocsni portland
cementet
száraz rostált
faszenet
nagyban és kicsinyben
ajánl Révai Adolf
Subotica Telefon 551
(Csirkepiac)

Előnyömda teljes beren-
dezést, u. m. famintát, pa-
pirschablont, l-a. festéket
és gobelint
eredeti rajzokkal
készít:
LEOPOLD SÁMUEL
Sv. Miletča ul. 29. Senča

**„JE-KA“
TEA**

a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb,

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb

„JE-KA“

csokoládét és csokoládékülön-
legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb

csokoládé-
és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen
mindenütt „JE-KA“ deser-
tet!

Zsák!

Ponyva!

Zsinég!

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák, ponyva- és zsinég nagykereskedő és kölcsönző
intézet

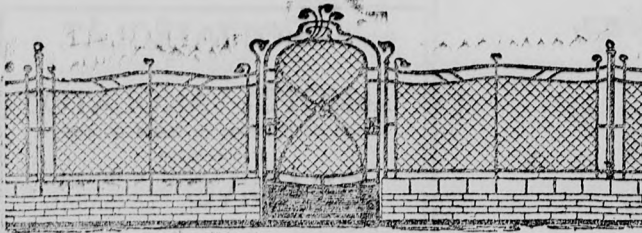
NOVISAD, FUTAKI-UTCZA 26.
Telefon. 403. Fiókok: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt jutárszék minden méretben. — Szalmaszék
nagyban Len- és kenderzsákok. — Uj és használt vízmentes
ponyvák vagon, kocs- és cséplőgépez. Ponyvaszövetek, Juta
hessianok. Kender- és lenfonalak. Kenderzsinégek, minden
vastagságban, Cetrók, Kéve- és szőrkötözök, Melom- és kar-
pitos hevederek, Lónyóró- és takarók. Vízmentes munkásszít-
nyok és kárpitanyagok. Hálók- és halászati cikkek. Kötélárak
minden minőségben. Papirzsinégek. Kérjen árajánlatot. 7634

Vaskereskedőknek ajánl helyi üzemben készült
füstcsöveket, sajtolt könyököket
a legjobb minőségben és a legolcsóbb áron,

GUBA JÓZSEF

vas, szerszám és mezőgazdasági gépkereskedő
BÁCKA TOPOLA. 5353

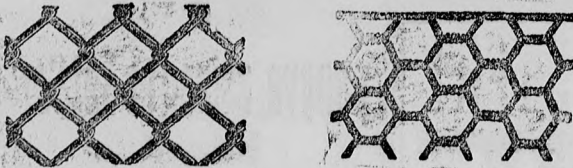
KRAMER TESTVÉREK SODRONYÁRUGYÁRA NOVISAD.

Iroda: Futaki u. 114. Sürgőnycim: Kramer Testvérek. Gyár: Kislímán Gyár-u.
TELEFON: 317.

GYÁRTMÁNYAINK:

Hatsarkos, többször csavart fonatok 52 mm., 42 mm. és 21 mm. lyukbősséggel. — Négyarkos kerítés fonatok, minden lyukbősséggel és dróterősséggel. — Tennis drótháló, légszövetek, horgonyozva és festve. — Tűskésdrót. — Rabciszövetek és rabcifonatok és cementáru gyáraknak és építkezésekhez. — Lábtörősket kerettel és keret nélkül sodronyfonattal. — Kerítések, ajtók, kapuk, rácsok a legmodernebb kivitelben vas kerettel és gripelt fonatokkal. Ablakvédőrácsok. — Drótszövetek a legsűrűbb számokig, vas, horog, réz és phosphorbronzdrótból. — Platinált acélszövetek és kopató szövetek malmok részére. — Szűrőszövetek kutakhoz réz, vörösréz, és ózozott rézdrótból. — Áthányó rosták vas és fakerettel. Szelelőtáblák, bakerfonatok. — Sziták és rosták a legjobb kivitelben. — Agyhetétek vas- és fakerettel. Madracfonatok, huzszekrények, baromfi kétrecek s egyéb drótmunkák.

RAKTÁRON SVÁJCI SZITASELYEM. Kérjen árajánlatot.

Pál és Morvai fakereskedők Subotica

Telepek: Segedinski put. Telefon: 4.
Antunović ulica. Telefon: 4—17.

Ajánl raktárról: mindennemű és minden méretű faragott, fűrészelt épületfát és deszkát a mindenkor legolcsóbb napiárban azonnali szállításra.

Száraz villázott faszenet és külföldi gázkokszt

kicsinyben és nagyban

a megrendelés napján leszálltva.

6093

"CROATIA" biztosító intézet Zagreb

Vezérképviselő Felső Bácska területére Suboticán az „Első Horvát Takarékp. helyiségében„

Elvállal biztosításokat tűz-, betörés-, szállítmány és jégkár esetén, valamint élet- és balesetbiztosításokat is.

Mérsékelt díjszabás! — Kármegeirítések röviden és kedvezően intézettek. A „CROATIA“ életbiztosítást kötvényei tiszték házaságánál óvadékkul szolgáltnak. Helyi képviselők magas jutalékkal kerestetnek.

Műlábak, műkezek,

egycsonttartó
fűzők készítő
és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,
Pašićeva 5. Telefon 275.

I.-a hazai főzött holland

Firniss

garantált tiszta,

Firnispótlék

továbbá mindennemű

lack és festék

kapható:

Franjo Forgač b. t.

cégnél,

olaj, vegytermékek, lack és festéknagykereskedő
Zagreb, Hatzova ul. 25.
Telefon 12-60.

Kérjen árjegyzéket.

Amerikai Autóbenzin

Amerikai autógummi
Motorbenzin
Nyersolaj
Gépolajok
állandó raktára
Standard Oil Co of
New York
subotical
ügynökségénél

Klein Géza

Sürgőnycim
Lakkleinöl.
Telefon 55. sz.

4026

Legújabb divat

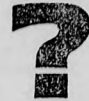
szerint készítenek
felöltőket és
öltönyöket stb.
a legszebb kivitelben,
a legjutányosabb
árban:

Müller és Turi

uriszabók
Subotica, Črnoviće u. 2.
(Szerb templom mellett)
(Manojlović ház.)

Keresse fel Suboticán sa-
ját érdekében Amerikához
címett vendégfogadalmat. Igazán
olcsó étlap áram mellett
meggyőződik arról, hogy
polgári konyhám igénye-
nek megfelelnek. Villásreg-
geli (zona) 2 dinár. Poi-
tos felszolgálás. Különféle
hideg italok. Kérthelyiség.
Esténként elsőrendű tani-
burazeneárszórakoztatja a
közönséget. Tisztelettel
FUTOSEVIC M.
vendéglős. Pašićeva u. 11.
Gőzfűtővel szemben,
Ügyeljen a címre.

Vajjon tudja-e

6260

minden egyes szobafestő, hogy legújabb
szobafestő mintát
Cselics ügynökségnél Kulán
kaphatja

A nagyközönség figyelmébe!

Cukrárszüzetemet

a mai naptól fogva lakásomon folytatom. Ezáltal
abban a kényelmes helyzetben vagyok, hogy

SÜTEMÉNYEKET

és

6170

TORTÁKAT

a legolcsóbb napi árban bármikor szállíthatok.
Keppert Jánosné cukrász
Subotica, Vermes ház (a kiskápolna mellett).

PUSKAMŰVES SEGÉD

ki munkában jártas felvétetik

Izsay József puskaművesnél Pétervárad
Frangepán u. 609.

„PÉNZT“

időt és munkát takarít meg, ha óvatosságból meg-
nézi a hordót vagy ládát, hogy rajta van-e a
„Primarius“, tengely védjegy, mert ez a legjobb
és legolcsóbb kocsikenőcs a világon. Minden üz-
letben kapható. Padlóolaj szagtalan, fertőtlenít és
hosszu ideig tartós. Prima Gépszir felülmul min-
den más gyártmányt. — Pártoljuk a hazai ipart.

Gyártják:

„Primarius“ Első Subotica Vegy-
szeti Ipar-Művek Subotica.

6300

CUNARD LINE

Jugoszlaviai vezérképviselőt

JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.
Személy- és teherszállító szolgálat Cherbourg
és Hamburgon át a világ leggyorsabb hajóin.
Tengeri ut 5 és fél nap. Bővebb felvilágosítást
nyújt: **Cunard Line Zagreb, Cesta B. 33.**
Sürgőnycim: CUNARD Zagreb.

SPITZER J.
SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SUBOTICA
Strosmajerova u. 8

6193

KERESKEDŐK, MÉRNÖKÖK, ÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE!

SAVATEKELI-U. 79

KÉSZIT:

TELEFON 623 SZ.

PRÉSELT, ZOMÁNCOZOTT UTCAI JELZŐTÁBLÁKAT, HÁZSZÁMOKAT, REKLÁM ÉS CÉG-TÁBLÁKAT DÖMBÖRNYOMÁSSAL, ZOMÁNCOZOTT IRIGÁTOREDÉNYEKET ÉS VILLANY-LÁMPAERNYŐKET, TAKARÉKTŰZHELYEKET, PRÉSELT CILINDER, TÜZELŐ ÉS HAMU-AJTÓKAT, DOBKÁLYHÁKAT ÉS ŰSTHÁZAKAT, PRÉSELT BÉDOGGKANALAKAT, GYERMEK-KOCSIKAT, FŰZÖTT RENDSZERŰ VASABLAKOKAT, VASRÁCSOKAT ÉS VASKAPUKAT.

ELVÁLLAL:

MINDENMŰ ÉPÜLET VASSZERELTŰ ÉS MAGAS MŰDÖMBÖRNYOMÁSSAL KIZÁRÓLAG NAGYBAN ÁRUSÍTJUK.

GYÁRTMÁNYAINKAT
KIZÁRÓLAG
NAGYBAN ÁRUSÍTJUK.

Ajánlok nagyban:

selymet, (crepe de chine, crepe marocaine, satin de chine)

molinót,

zephiert,

hosenanzeugot,

bársonyt,

siffont,

szöveteket és egyéb

kézműáru

gyári áron

Import-Haus

D. HIRSCHLI DRUG

ZAGREB
Akademički trg 8

Telefon 13-31. Táviratcim „Hirscomp“.

Férfi és női kalapraktár Somborban.

Nagy választék a legfinomabb férfi és női kalapokban. — Elvállaltatnak mindennemű javítások és átformálások a legújabb modellek szerint.

Olcsó árak!

LICHT SZALON SOMBOR

Pontos kivitel!

GRAD PIROSKA és HORVÁTHNÉ KÉSZÜLNEK.

női- és gyermek divatszalonjában, Rudics-u. Csajkás ház

Bécsi modellek után NŐI, LEÁNY és FIU RUHÁK, KÖPENYEK és FIU, SPORT, SAKÓLTÖNYÖK és RAGLÁNOK 18 éves korig.

Eladó és azonnal átvehető

Bácska legtermékenyebb vidékén egy 1251ácnból álló

földbirtok

állomástól 5 km.-re, de közvetlen falu és köveszt mellett terül el, rajta új és modern gazdasági épületekkel, 6 szobás urali kastéllyal, holt és élő berendezéssel, vagy teljesen anélkül is.

Megkeresések intézőndök:

IFJ. SOMOGYI GYULA

Subotica, Karadžiceva ul. 7.

Négyülékes autó

olcsón eladó.

Megtekinthető:

Daubner Béla

autogaragejában Sombor.

Aksentijević és Fixmann

hírlapterjesztő és hirdetővállalat
BEOGRAD, Kralja Milana ul. 44.

Folyószámla a Prágai hitelbank beográdi fiókjánál.
Telefonszám 2222. — Postafiók 176. sz.

Hirdetések

felvétele az összes bel- és külföldi lapokban eredeti kiadói árakon.

Utlevél osztály.

Utlevelek láttamazása bármely követésnéél 24 óra alatt. Utólagos elszámolás, minimális árszabás.

Fordítások

szerb nyelvre magyar, német, francia, angol és olasz nyelvből.

Ingatlan

adás-vételének közvetítése.

Felvilágosítás

minden ügyben, amely beográdi hatóságoknál folyamatban van. 6260

A „Službene Novine“-ben hirdetésekkel kísüregtetnek és azonnal megjelentetnek.

Képviselet Subotica és vidékére:

„Pallas“ vállalat Subotica

CZÍPŐFELSŐRÉSZT

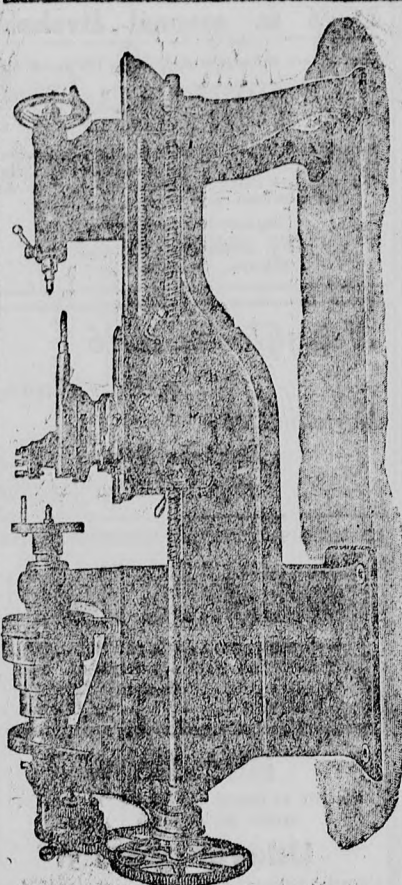
gyorsan és pontosan készítik. Piaczi szuszteroknak nagy árkedvezmény. Cipőtilőnlegességék szabását és csizmaszabást elvállalok.

POLGÁR RUDOLF

I. krug Skotus Viator u. 5. A Főpostánál.

Ajánlunk itteni raktárunkból használt foltozott gabonászszákot darabonként 55 K-ért, lukavaci kristályszódát kgként 0,50 K, tiszta egészséges mézet kgként 95,— K legalább egy kanna vételénél.

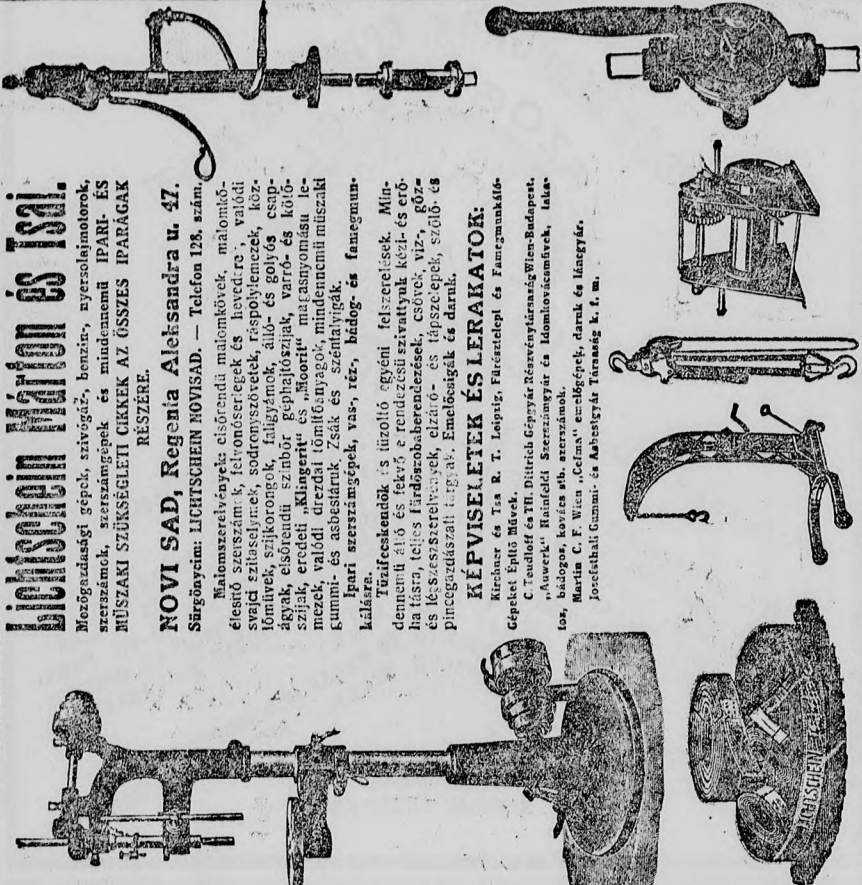
Sava d. d. za uvoz i izvoz, Subotica. Telefon 565.

Novi Sad, Regenia Aleksandra u. 47.

Novi Sad, Regenia Aleksandra u. 47.
 Szeged: **LIHTSCHEN NOVISAD.** — Telefon 128. szám.
 Műszaki Szükségleti Cikkek az Összes Iparágak részére.

Műszaki Szükségleti Cikkek az Összes Iparágak részére.
 Műszaki Szükségleti Cikkek az Összes Iparágak részére.
 Műszaki Szükségleti Cikkek az Összes Iparágak részére.

KÉPVISELETEK ÉS LERAKATOK:

Károly és Tsa R. T. Leptig, Fűrésztelpi és Fémgyártó-
 Gépek Éptő Művek.
 C. Teudloff és Th. Dittrech Gépgyár Rézválytúránag Wien-Budapest.
 „Auerk” Kánelfeldt Szerzeményár és Idomhóvácsművek, Iaka-
 tos, bádogos, kovács stb. szerzemény.
 Martin C. F. Wien „Celmis” emelőgépek, daruk és hancgár.
 Josefshalt Gummi- és Ahselgyár Turanag k. t. m.

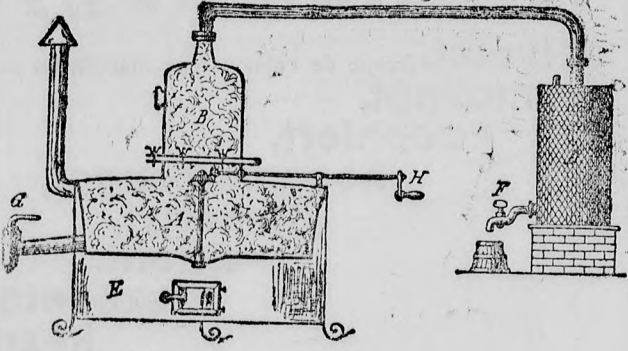

Bécsi nemzetközi mintavásár
 1922. szeptember 10—18

Legkedvezőbb bevásárlási alkalom
 a jugoszláviai kereskedők részére.

A technika, a ruházati-, luxus-, diszmű-, játék és papiripar utolsó újdonságai. — Irodai cikkek nagyvására. — Építészeti vásár az ipari és lakásépítés legújabb tervezeteivel.

Mindenemű felvilágosítással szolgál a Weni Vásár R. T. Wien VII., kiállítási palota, továbbá a weni vásár tiszteletbeli képviselője Hugo Schön Osijek. 4629

Első Jugoszláv Kazánműhely
Vuković és Jovanović Pančevo
 Ulica Oslobodjenje 3.

Készítenek legújabb rendszerű pálinkafőzőstíftöket pálinkafőzésre és pálinka átfőzésre. Vesznek ócska rezet és ólmot. Vállalnak minden szakmába vágó javítást

6080

KAIN LAJOS hangszerkészítő és nagykereskedő
SUBOTICA

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára. — Részletfizetési osztály.